

บทที่ 4

พัฒนาการของร่างทรงเทพอินดู ผู้ปรากฏการณ์อำนาจเชิงอุดมคติ

สำหรับการศึกษาเรื่อง กระบวนการสร้างอำนาจเชิงอุดมคติของร่างทรงเทพอินดูในพื้นที่พหุวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่ ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษา ที่ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวม ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร และการทบทวนวรรณกรรม รวมถึงจากข้อมูลที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ในพื้นที่ภาคสนามด้วยแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลที่กำหนดไว้ เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ ในการศึกษา 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการของร่างทรงเทพอินดูกลุ่มหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ กับการมีบทบาทในพิธีกรรมพินผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ และ 2) เพื่ออธิบายความเชื่อมโยงของ ปรากฏการณ์ในการสร้างอำนาจเชิงอุดมคติของร่างทรงเทพอินดูกลุ่มหนึ่ง ต่อการนิยามความหมาย เชิงสัญลักษณ์ผ่านพื้นที่พิธีกรรมพินผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่

ซึ่งจะประกอบไปด้วยเนื้อหาว่าด้วยร่องรอยการนับถือศาสนาอินดูในไทย เพื่อบรรยายพัฒนาการทาง ประวัติศาสตร์ ผู้ความเชื่อศาสนาอินดูในสังคมไทยปัจจุบัน เพื่อเชื่อมโยงแนวคิด คติความเชื่อว่าด้วย ศาสนาอินดูในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ความเชื่อเรื่องเทพเจ้าอินดูในพิธีกรรมทรงเจ้า บทบาทร่างทรงว่า ด้วยเรื่องการสร้างบารมีและอำนาจผ่านพื้นที่อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ กับการสร้าง และผลิตซ้ำ ประวัติศาสตร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ร่องรอยการนับถือศาสนาอินดูในไทย

จากร่องรอยทางอารยธรรมแห่งอดีต ไทยมีรากฐานอารยธรรมที่ได้รับอิทธิพลทางศาสนาพราหมณ์-อินดูมาตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 6-7 โดยการรับผ่านอารยธรรมเขมร แต่ที่ก่อให้เกิดความ การเปลี่ยนแปลงอย่างเห็น ได้ชัดเจนนอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ 9-10 เป็นต้นมา (สุภัทรดิศ ดิศกุล, 2535: 5-6) และในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 12-16 อันเป็นยุคสมัยของอารยธรรมทวารวดี (Dvaravati) ซึ่งเจริญ ในภาคกลางและแผ่อำนาจเขตกว้างขวางไปถึงภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยก็ล้วน ได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมอินเดียมาอย่างเต็มที่ เช่นเดียวกับทางภาคใต้ของไทยที่รับอิทธิพลจาก อารยธรรมอินเดียโดยตรงมาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 7-8 (กิตติ วัฒนะมหาตม์, 2546: 117) การนับถือ

ศาสนาฮินดูและอารยธรรมอินเดียในไทยสามารถลำดับยุคสมัยจากหลักฐานทางโบราณคดีที่ยืนยันได้
ไว้ดังนี้

สมัยเริ่มประวัติศาสตร์ทางภาคใต้และทวารวดี ในระยะเริ่มแรกนั้นดูเหมือนหลักฐานแสดงถึงอิทธิพลทางศาสนายังไม่เด่นชัดมากนัก เอกสารจดหมายเหตุจีนได้กล่าวถึงการนับถือศาสนาฮินดูในดินแดนภาคใต้ของไทยมาตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 10 (อรุณศักดิ์ กิ่งมณี, 2551ก: 236) ซึ่งสอดคล้องกับหลักฐานทางโบราณคดีที่ขุดค้นพบเป็นประติมากรรมรูปเคารพฮินดู รูปพระวิษณุจากวัดศาลาทิง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่คาบเกี่ยวกับสมัยเริ่มประวัติศาสตร์ทางภาคใต้ของไทย และอีกสององค์ที่พบในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับพระวิษณุที่วัดศาลาทิง แต่คาดว่าจะมีอายุห่างกันเล็กน้อยและถูกสร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 10-11 (พิริยะ ไกรฤกษ์, 2523: 106-109) และยุคสมัยทวารวดี (Dvaravati) ซึ่งประติมากรรมรูปเคารพฮินดูเหล่านี้นับเป็นนับเป็นหลักฐานทางโบราณคดีชุดแรกๆ ที่ขุดค้นพบได้

สมัยลพบุรี รับอิทธิพลทางด้านศิลปวัฒนธรรมจากชนชาติขอม ความเด่นชัดเริ่มปรากฏในทางสถาปัตยกรรม มีการก่อสร้างปราสาทหินหรือเทวสถานในศิลปะร่วมแบบเขมรมาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 13 เพื่อประดิษฐานประติมากรรมรูปเคารพต่างๆ คติการนับถือในยุคสมัยนี้คงไม่แตกต่างกับในอาณาจักรขอมที่แผ่อิทธิพลมามากนัก โดยเป็นการนับถือในลัทธิไศวนิกาย

สมัยเชียงแสน พบประติมากรรมรูปเคารพมีแบบแผนทางศิลปกรรมที่แสดงความอ่อนช้อยแบบศิลปะสุโขทัยผสมผสานกับลักษณะแบบขิงขังแบบอยุธยาชัดเจน แต่นักประวัติศาสตร์มองว่าลักษณะโดยรวมยังคงมีรูปแบบความเป็นพื้นเมืองที่จัดอยู่ในกลุ่มประติมากรรมแบบเชียงแสนสมัยหลังราวพุทธศตวรรษที่ 20-22 (กิตติ วัฒนะมหาตม์, 2546: 122-123)

สมัยสุโขทัย สุโขทัยนั้นมียุคฐานการสร้างรัฐขึ้นภายใต้อิทธิพลทางวัฒนธรรมขอม มีหลักฐานทางโบราณคดีจำนวนไม่น้อยที่กล่าวถึงการบูชาเทพเจ้าฮินดูต่างๆ ในหลักศิลาจารึกบางหลัก การสร้างประติมากรรมรูปเคารพเป็นเทพเจ้าองค์สำคัญของศาสนาฮินดู ซึ่งปรากฏทั้งในเมืองสุโขทัยและกำแพงเพชร ซึ่งแม้ต่อมาพุทธศาสนานิกายหินยานจะกลายมาเป็นศาสนาหลัก แต่ศาสนาฮินดูก็ยังมีได้ถูกลดบทบาทความสำคัญลงแต่อย่างไร เพราะยังคงเป็นประโยชน์ในทางการเมืองการปกครองอยู่

สมัยอยุธยา ในยุคสมัยนี้ศาสนาฮินดูมีความมั่นคงได้กลับมาเป็นที่แพร่หลายกว่าสมัยสุโขทัย เนื่องจากคติทางศาสนาที่เอื้อต่อการเมืองและการปกครอง รวมถึงพิธีกรรมต่างๆ ที่รับมาจาก

เขมร จนกลายเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมประเพณีของบ้านเมือง มีการสร้างเทวสถานและประกอบพิธีกรรมตามคติฮินดู อาทิ พิธีลบศักราช เป็นต้น

สมัยรัตนโกสินทร์ ศาสนาฮินดูยังคงได้รับคตินับถือสืบต่อมาจากสมัยอยุธยาผ่านชนชั้นสูง การประกอบพิธีกรรมต่างๆ ในราชสำนักซึ่งมีพราหมณ์ร่วมอยู่ด้วยก็ยังคงรักษาแบบอย่างของพิธีกรรมตามแบบฮินดูไว้ ซึ่งพราหมณ์ที่ประกอบการราชพิธีในสมัยรัตนโกสินทร์นั้น เป็นตระกูลพราหมณ์ไศวนิกายที่มาจากนครศรีธรรมราช

สมัยปัจจุบัน นับจากสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นถึงปัจจุบัน ศาสนาฮินดูก็ยังคงได้รับความนิยมอยู่ไม่เสื่อมคลาย จากความนิยมในเหล่าชนชั้นสูงก็แพร่กระจายความนิยมสู่ชนชั้นกลางและค้อยๆ แพร่กระจายความนิยมสู่กลุ่มคนทุกชนชั้นในที่สุด ในช่วงแรกกระแสความนิยมยังคงกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มคนที่มีอาชีพค้าขายที่นับถือเทพเจ้าที่ประสิทธิ์ผลให้ประสบผลสำเร็จในสัมมาชีพของตน ดังจะเห็นได้จากย่านการค้าที่สำคัญๆ ในหลายแห่งที่มักจะสร้างเทวสถานตั้งอยู่ใจกลางหรืออาจพบเจอในลักษณะของการตั้งเป็นศาลประดิษฐานรูปเคารพเทพเจ้าในศาสนาฮินดูในหลายๆ ที่

ฮินดูในสังคมไทยปัจจุบัน ภายหลังเหตุการณ์เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2538 ที่มีเทวรูปฮินดูทั้งในเมืองไทยและประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่างพากันเสวยน้ำนมสดจากช้อนของผู้ศรัทธาโดยตรง โดยเมื่อผู้ศรัทธาดื่มน้ำนมสดใส่ช้อนถวายเป็นการนำไปจรดตรงพระโอษฐ์ของเทวรูปเทพเจ้าฮินดู น้ำนมในช้อนนั้นหายเข้าไปในองค์เทวรูปเหมือนดื่มเข้าไปเป็นที่น่าอัศจรรย์ เป็นผลให้เกิดเป็นกระแสในความสนใจของผู้คน และมีผู้ศรัทธาจำนวนมากนำน้ำนมสดไปถวายกันเต็มเทวสถาน ที่เนืองแน่นที่สุดก็คือที่วัดเทพมณเฑียร เสาชิงช้า และวัดเทพมณเฑียร จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเทวรูปที่เสวยน้ำมนต์นั้นล้วนเป็นเทวรูปที่สร้างขึ้นในประเทศอินเดียทั้งสิ้น และล้วนเป็นองค์เทพสำคัญๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระคณศที่เริ่มมีกระแสความนิยมที่สุด (กิตติ วัฒนะมหาตม์, 2546: 181, 254)

หลังจากกรณีดังกล่าว การบูชาเทพเจ้าฮินดูจึงเกิดเป็นกระแสอันชัดเจน และแพร่ขยายไปในวงกว้างอย่างรวดเร็ว พัฒนาการที่ก่อร่างสร้างรูปอย่างรวดเร็วนั้นได้ถูกหลอมรวมเข้ากับระบบความเชื่อในวัฒนธรรมไทยอย่างแพร่หลาย จนเกิดเป็นลัทธิพิธีกรรมมากมายที่เกี่ยวข้องกับองค์เทพและสิ่งเหนือธรรมชาติ ซึ่งความแพร่หลายเหล่านี้ ก่อกำเนิดขึ้นจาก “ความเชื่อ” ดังเดิมพื้นฐานของสังคมไทย ดังที่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (นิธิวดี เจตย์ธำ และคณะ, 2554 อ้างใน นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2539: 122) ได้กล่าวว่าถึงการผสมผสานเกี่ยวกับคติความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาต่างๆ ในไทยว่า “...คนไทยเชื่อถือพุทธศาสนาเป็นสำคัญ และเป็นศาสนาประจำชาติไทย แต่ก่อนพุทธศาสนาจะเข้ามาในคติความเชื่อของชาวไทยนั้น

ไม่ได้หมายความว่าคนไทยจะไม่มีอะไรเชื่ออะไร ในความจริงคนไทยได้มีความเชื่อเกี่ยวกับลัทธิฟ้า แถนมาแล้ว ต่อมาเมื่อลัทธิพราหมณ์แพร่ขยายเข้ามาในไทย ชาวไทยก็ได้รับและผสมผสานแนวคิด ลัทธิฟ้าแถนและลัทธิพราหมณ์เข้าไว้ด้วยกัน ต่อมาเมื่อพุทธศาสนานิกายหินยานแพร่กระจายเข้ามา คนไทยก็รับเอาแนวคิดพุทธศาสนาเป็นวิถีดำเนินชีวิต และแนวคิดความเชื่อผีและพราหมณ์ที่เชื่อ มาแล้วก็ได้ละทิ้ง ดังนั้นในวิถีชีวิตของคนไทย แม้ว่าจะถือแนวคิดพุทธศาสนาเป็นหลักก็ตาม แต่ ความเชื่อเกี่ยวกับผีและพราหมณ์ก็ปรากฏมีและผสมผสานกลมกลืนกันอยู่...

4.2 ศาสนาอินดูในจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบันนั้นเป็นเมืองที่มีเรื่องราวความเป็นมาในอดีตมากมาย และมีชื่อเสียงใน ฐานะเมืองงามแห่งล้านนามาอย่างช้านาน ดังเช่นการบันทึกของพ่อค้าชาวอังกฤษชื่อราล์ฟ ฟิตซ์ (Ralph Fitch) ชาวยุโรปคนแรก que เดินทางเข้ามายังดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยสามารถมาถึง เมืองเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2129 โดยใช้เส้นทางจากหงสาวดี (พะโค) เข้ามายังเชียงใหม่เป็นระยะเวลา 25 วัน โดยได้บันทึกไว้ว่า “เมืองจามาเฮย์ (Jamahey) หรือเชียงใหม่เป็นเมืองที่สวยงามมากและใหญ่โต มี บ้านเรือนสร้างด้วยหินงดงาม ถนนหนทางกว้างขวาง ชาวเมืองเป็นคนดี ผู้ชายรูปร่างดีมากและ แข็งแรง... ผู้หญิงสวยงามกว่าผู้หญิงเมืองพะโคมาก” ขณะเดียวกันความมั่งคั่งของเมืองเชียงใหม่ นั้น เกิดจากการเลือกทำเลที่ตั้งและการวางผังเมืองดี ทั้งหมดล้วนแต่เป็นความตั้งใจในการสร้างราชธานีให้ ยิ่งใหญ่เหนือเมืองอื่นใดในล้านนา (สร้อยศรี อ่องสกุล, 2553: 122) กอปรกับการเป็นที่ตั้งของเมือง เชียงใหม่นั้นเหมาะสมที่จะเป็นศูนย์กลางทางการค้า เพราะสามารถติดต่อค้าขายกับเมืองท่าได้อย่าง สะดวก ทั้งด้านอ่าวมะละเกาะในเขตเมืองมอญ และเมืองท่าอยุธยา กอปรกับยังติดต่อค้าขายกับเมือง ตอนในภาคพื้นทวีป เช่น เชียงแสน ยูนนาน ส่งผลให้เชียงใหม่จึงกลายเป็นศูนย์กลางการค้าระดับภูมิภาคที่ สำคัญแห่งหนึ่ง ด้วยความเจริญรุ่งเรืองของเชียงใหม่ส่งผลให้พระพุทธศาสนาได้เข้ามามีบทบาทใน แแถบดินแดนล้านนา โดยมีเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนา และยังได้เผยแผ่ พระพุทธศาสนาไปยังเมืองต่างๆ

ต่อมาอาณาจักรล้านนาเริ่มเสื่อมลงไปในปลายสมัยพญาเมืองแก้ว เนื่องจากระยะเวลาดังกล่าวได้ทำ สงครามกับเมืองเชียงตุง ผลของสงครามดังกล่าวนอกจากจะพ่ายแพ้แล้วยังเสียชีวิตไปพรพลเป็นอันมาก กอปรกับอุทกภัยได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงต่ออาณาจักรเมืองเชียงใหม่เป็นอย่างมาก เนื่องจาก อาณาจักรภายใต้การปกครองได้ตีตัวออกห่างในช่วงปี พ.ศ. 2101 ในสมัยมหาเทวีจระประภา หรือราว ภัยศริยองค์ที่ 15 ของอาณาจักรเมืองเชียงใหม่ พม่าได้ส่งกองทัพมาตีเมืองเชียงใหม่ เพียงสามวัน เชียงใหม่ได้กลายเป็นเมืองขึ้นพม่าและถูกปกครองยาวนานกว่า 216 ปี นับถือเป็นยุคแห่งความอ่อนแอ ของล้านนาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว โดยส่วนใหญ่จะเป็นไปลักษณะการปกครองภายใต้พม่า แต่

ขณะเดียวกันในบางครั้งอยุธยายกทัพขึ้นมาตีหัวเมืองเชียงใหม่ได้สำเร็จ เช่นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ เชียงใหม่เป็นอิสระอยู่เป็นระยะ เช่น ระหว่าง พ.ศ.2270-2306 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ยังไม่ประสบปัญหาการเมืองภายใน เมื่อพม่าสามารถจัดปัญหาความยุ่งยากภายในแล้วได้กลับมาปราบล้านนา ส่งผลให้สถานะล้านนาตกเป็นเมืองขึ้นของพม่าตั้งแต่สมัยพระเจ้าบุเรงนอง (พ.ศ. 2101-2317) จนกระทั่งในสมัยพระเจ้าตากสินล้านนาได้เข้าสวามิภักดิ์ต่อสยาม และร่วมกันขับไล่พม่าออกไปสำเร็จ ครานั้นล้านนาจึงได้ตกเป็นเมืองขึ้นของสยามนับแต่นั้นเป็นต้นมา

ต่อมาสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงแต่งตั้งพระเจ้ากาวิละขึ้นครองเมืองในฐานะเมืองประเทศราช พระเจ้ากาวิละได้ทรงฟื้นฟูเมืองเชียงใหม่ จนมีอาณาเขตกว้างขวาง การค้าขายรุ่งเรือง ขณะเดียวกันก็จัดส่งบรรณาการ ส่วยสิ่งของและอื่นๆ ให้แก่กรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งยังมีอำนาจในการแต่งตั้งตำแหน่งเจ้าเมืองและขุนนางระดับสูง

ล่วงมาถึงสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่ออิทธิพลตะวันตกแผ่เข้ามาในเมืองไทยมีการปฏิรูปการปกครอง โดยผนวกดินแดนล้านนาเข้ากับมณฑลพายัพ แต่ก็ยังเป็นเมืองประเทศราชในอาณาจักรสยาม ตรงกับสมัยของเจ้าอินทวิชยานนท์ และราชการที่ 5 ได้ทรงขอเจ้าดารารัศมี ธิดาของเจ้าอินทวิชยานนท์ไปเป็นชายา ส่งผลให้เจ้าดารารัศมีนั้นเปรียบเสมือนตัวกลางทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองอาณาจักรใกล้ชิดแนบแน่นยิ่งขึ้น และเมื่อมีการสร้างทางรถไฟขึ้นในช่วงเวลาต่อมา ส่งผลให้ตัวเมืองเชียงใหม่ขยายตัวอย่างเข้มข้นและใกล้ชิดกรุงเทพนานครมากขึ้น หลังจากปี พ.ศ. 2475 เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองส่งผลให้รูปแบบมณฑลเทศาภิบาลถูกยกเลิกมีผลทำให้เชียงใหม่มีฐานะเป็นเพียงจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย หลังจากนั้นเชียงใหม่พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นจังหวัดใหญ่ที่สำคัญรองลงมาจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งถือเป็นเมืองเอกนคร การบริหารปกครองในพื้นที่เขตภาคเหนือ ความเป็นเอกนครของการปกครองได้เป็นจุดดึงดูดของการลงทุนทางการค้าและเป็นแหล่งศูนย์กลางความเจริญของภาคเหนือ ที่ทำให้มีการอพยพหลั่งไหลจากคนต่างถิ่นเข้ามาตั้งถิ่นฐานเพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกับการอพยพของชาวอินเดียที่อพยพสู่เมืองเชียงใหม่ ผลการศึกษาการตั้งถิ่นฐานของชาวอินเดียในเมืองเชียงใหม่ของมานิตย์ คณะโต (2536) พบว่าชาวอินเดียกลุ่มแรกที่เดินทางเข้ามาในเมืองเชียงใหม่ ได้แก่ชาวมุสลิม โดยเดินทางออกจากประเทศอินเดีย ผ่านเมืองจิตตะกอง เข้าสู่เมืองพม่าที่ย่างกุ้ง แล้วจึงเข้ามาสู่ชายแดนภาคเหนือที่จังหวัดตาก เดินทางค้าขายตามเส้นทางในภาคเหนือ ผ่านจังหวัดลำปาง ลำพูนและเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อประมาณ พ.ศ. 2300 ต่อมา พ.ศ. 2400 ได้มีชาวซิกข์เดินทางจากประเทศอินเดียเดินทางโดยเรือมายังประเทศสิงคโปร์ มาเลเซียแล้วผ่านชายแดนทางภาคใต้ของประเทศไทย เข้าสู่กรุงเทพมหานคร แล้วจึงเดินทางค้าขายทางเรือผ่านไปตามจังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือจนถึงเมืองเชียงใหม่

สำหรับศาสนาฮินดูนั้นได้เข้ามามีบทบาทในจังหวัดเชียงใหม่ด้วยการแทรกซึมผ่านบริบทการอพยพของชาวฮินดูในอินเดีย และได้ออกเดินทางค้าขายจนมาถึงเชียงใหม่และตั้งถิ่นฐานชุดแรกในปี พ.ศ. 2418 ต่อมาเนื่องจากสงครามความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างอิสลามและฮินดู (ความขัดแย้งระหว่างอินเดีย-ปากีสถาน ที่มีรากฐานมาจากความแตกต่างทางศาสนา เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต และข้อพิพาทที่เกิดขึ้นของทั้งสองประเทศเหนือดินแดนแคว้นชัมมูและแคชเมียร์ หรือที่เรียกว่า แคว้นแคชเมียร์) ส่งผลให้เกิดการอพยพออกจากเมืองเพิ่มขึ้น ตรงกับในช่วงการเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สู่การปกครองแบบวิधिประชาธิปไตยใน พ.ศ.2475 หรือหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ขณะเดียวกันพื้นที่ความขัดแย้งทางศาสนาดังกล่าวในปัจจุบันได้แยกตัวออกจากอินเดียกลายเป็นประเทศปากีสถานจากประวัติศาสตร์การอพยพถิ่นฐานสามารถจำแนกรูปแบบการอพยพมาสู่จังหวัดเชียงใหม่ในลักษณะ 2 เส้นทาง คือ (กมล บัตรา, 2556: สัมภาษณ์)

1) เส้นทางอพยพเส้นทางบกจากอินเดียสู่เชียงใหม่

เป็นกลุ่มที่เดินทางในช่วงหน้าหนาวและแล้งโดยใช้ม้าต่อเป็นพาหนะ โดยผ่านเส้นทางผ่านประเทศบังกลาเทศ และเทศประเทศพม่า จากนั้นผ่านเข้าสู่จังหวัดเชียงราย อำเภอแม่สายได้ทำการค้าขายเรื่อยมา และเดินทางผ่านอำเภอพร้าว อำเภอดอยสะเก็ด และมุ่งสู่ตัวอำเภอเมืองเชียงใหม่การอพยพทางบกถือเป็นอินเดียยุคบุกเบิกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในการเดินทางครั้งนี้มีครอบครัวฮินดูประมาณ 5 ครอบครัว

ภาพที่ 4.1 แผนที่แสดงเส้นทางอพยพเส้นทางบกจากอินเดียสู่จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา: www.imagekb.com

2) เส้นทางอพยพเส้นทางทะเลจากอินเดียสู่จังหวัดเชียงใหม่

เป็นกลุ่มที่เดินทางในช่วงลมมรสุมและตามฝั่งอ่าวเบงกอลประเทศบังกลาเทศ ผ่านทะเลอันดามันของประเทศพม่าและขึ้นบกตรงบริเวณท่าเรือจังหวัดระนองและเดินทางต่อเรือระหว่างทางที่นครสวรรค์มายังจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มที่เดินทางผ่านเรืออีกกลุ่มหนึ่งได้ตั้งรกรากอยู่ที่กรุงเทพมหานครก่อนและจึงอพยพมายังจังหวัดเชียงใหม่ในภายหลัง

ภาพที่ 4.2 แผนที่แสดงเส้นทางอพยพเส้นทางทะเลจากอินเดียสู่จังหวัดเชียงใหม่
ที่มา: www.imagekb.com

ในช่วงที่ชาวฮินดูมาถึงตัวเมืองเชียงใหม่ในช่วงแรกมีลักษณะกลุ่มสังคมเล็กๆ เพียง 5 ครอบครัว และเกาะกลุ่มร่วมศรัทธาในการประกอบพิธีกรรมภายในกลุ่มสมาชิกในช่วงระยะแรก และได้อาศัยประกอบพิธีกรรมตามวัดซิกข์ เนื่องจากชาวซิกข์ได้เข้ามาตั้งรกรากถิ่นฐานในจังหวัดเชียงใหม่ก่อนชาวฮินดู (กมล บัฏรา, 2556: สัมภาษณ์) ในส่วนวันประกอบพิธีกรรมสืบทอดใหญ่ทุกๆ วันอังคาร เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าว นับแต่นั้นเป็นต้นมาศาสนาฮินดูในจังหวัดเชียงใหม่ได้ใช้วัดร่วมประกอบพิธีกรรมกับศาสนาซิกข์เป็นระยะเวลาเกือบ 65 ปี นอกจากการประกอบพิธีกรรมในวัดซิกข์แล้ว ศาสนิกชนบางส่วนได้สร้างสถานประกอบพิธีกรรมขึ้นเองครั้งแรกที่ตึกแถวย่านตลาดวโรรสปัจจุบัน โดยอาศัยการประกอบพิธีกรรมกันเองโดยไม่มีพราหมณ์ ผู้นำทางศาสนาในยุคแรกจึงเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณวุฒิและวัยวุฒิ อาศัยการสวดและพิธีที่ท่องจำกันเองเมื่อครั้งที่อาศัยอยู่ที่อินเดีย ต่อมาได้มีเมื่อกลับไปเยี่ยมถิ่นฐานบ้านเกิดได้นำเทวรูปฮินดูขึ้นเรือมาด้วย แต่ในขณะนั้นสถานประกอบพิธีกรรมยังมีขนาดเล็ก จึงใช้เทวรูปขนาดเล็กที่พอเหมาะแก่การทำพิธี ในการกลับไปเยี่ยมถิ่นฐานบ้านเกิด มีการติดต่อ

สัมพันธ์กับญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง และได้ชักชวนให้อพยพมาอยู่ยังจังหวัดเชียงใหม่ (ศาสนิกชนฮินดูผู้ไม่ประสงค์ออกนาม, 2556: สัมภาษณ์) เมื่อพี่น้องชาวฮินดูมีจำนวนมากขึ้น สมาคมไทยฮินดูในจังหวัดเชียงใหม่ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการฮินดู ศาสนสถานในการประกอบพิธีกรรม นำไปสู่การเกิดวัดเทพมณเฑียรในจังหวัดเชียงใหม่

ก่อนการสร้างวัดเทพมณเฑียรศาสนิกชนได้ริเริ่มจัดทำกองทุนรับบริจาค เพื่อซื้อที่ดินในการสร้างศาสนสถานประกอบพิธีกรรมฮินดูบริเวณหน้าสนามกีฬาเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยในช่วงระยะแรกของการก่อสร้างวัดเทพมณเฑียร จังหวัดเชียงใหม่ นั้น ทางวัดเทพมณเฑียรในกรุงเทพมหานครได้มีบทบาทสำคัญในการช่วยเรียไครศรัทธาของศาสนิกชนชาวฮินดู และบุคคลศรัทธาโดยทั่วไปตามจังหวัดต่างๆ กอปรกับยังส่งพราหมณ์บัณฑิตผู้ประกอบพิธีกรรมมายังวัดเทพมณเฑียรเชียงใหม่อีกด้วย ซึ่งบัณฑิตของวัดในช่วงระยะเวลาดังกล่าวคือบัณฑิต Pavan Sharma (บัณฑิต Nand Dwivedi, 2554: สัมภาษณ์) เมื่อวัดเทพมณเฑียร จังหวัดเชียงใหม่ได้สร้างเสร็จประมาณปี พ.ศ. 2540 บทบาทของวัดได้กลายเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวฮินดูในจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันมีสมาชิกศรัทธาร่วมประมาณ 100 คน โดยมีบัณฑิตวิชัยเป็นผู้ดำเนินพิธีกรรมหลักศาสนาฮินดูในทุกวันอังคาร และเป็นพราหมณ์ประจำวัด อีกทั้งศาสนาฮินดูยังเปิดรับศาสนิกชนต่างศาสนาในการเข้าร่วมประกอบพิธีกรรมในลักษณะเปิดกว้าง และปราศจากการกีดกัน จนบ่อยครั้งที่ทางวัดเทพมณเฑียร จังหวัดเชียงใหม่มักประสบกับปัญหาการถูกใช้สถานที่ในการประทับทรงของร่างทรงคนในพื้นที่ที่นับถือองค์เทพในศาสนาฮินดู จนปัจจุบันได้กำหนดเป็นข้อห้ามมิให้มีการใช้สถานที่ของทางวัดเทพมณเฑียร จังหวัดเชียงใหม่ในการประทับทรงทุกกรณี และหากมีการฝ่าฝืนกะทำการประทับทรงองค์เทพฯ ก็จะถูกเชิญให้ออกจากพื้นที่ของวัดโดยทันที นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่ตัวกลางติดต่อการประกอบพิธีกรรมร่วมกับศาสนาอื่นๆ ในพิธีการสำคัญทางราชการเช่น พิธีการพิธีการเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าบรมราชินีนาถนอกจากนี้ยังการรับงานนอกสถานที่ เช่นการประกอบพิธีกรรมตั้งศาลพระพรหมแก่ผู้ประกอบการธุรกิจต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ (บัณฑิตวิชัย, 2555: สัมภาษณ์)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแม้จะมีบริบทความแตกต่างทางศาสนาในสังคมเมืองเชียงใหม่ นั้น แต่ศาสนาฮินดูถือเป็นทางเลือกหนึ่งแก่ศาสนิกชนที่แสวงหาทางเลือกในการหลุดพ้น หรือแสวงหาสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจในสภาวะหมดหวัง สิ้นหวัง ศาสนาฮินดูจึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการปลดปล่อยจิตใจจากทวยเทพที่หลากหลายซึ่งนำทางในการดำเนินชีวิต กอปรกับหลักการของศาสนาเป็นไปในลักษณะเปิดกว้างและผสมผสานหลักความเชื่อของพหุศาสนา คือการสั่งสอนให้คนปฏิบัติดี และรู้จักแบ่งบันนั้น นำไปสู่การสืบทอดและดำรงอยู่ของศาสนาฮินดูในจังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มคนไทยที่มีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางวัดเทพมณเฑียร จังหวัดเชียงใหม่ คือกลุ่มช่างทอง ในความเชื่อพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่เรื่องการทรงเจ้าเข้าผี ด้วยพื้นฐานความเป็นวัฒนธรรมที่นับถือผีที่มีมาอย่างยาวนาน ก่อนการเข้ามาของศาสนาฮินดูจากการสัมพันธบัณฑิต วิชัย กล่าวว่า สังคมอินเดียไม่มีการทรงเจ้าเข้าผีและบริเวณด้านหน้าวัดตรงบันไดทางเดินขึ้นก็มีการติดประกาศข้อห้ามไว้ด้วย อีกทั้งมนุษย์ไม่มีความบริสุทธิ์พอที่องค์เทพจะเข้ามาสถิต เพราะมนุษย์บริโภคเนื้อสัตว์ ร่างกายไม่มีความบริสุทธิ์แต่กำเนิด ไม่มีทางที่จะเป็นร่างทรงของเทพเจ้าได้ การเข้าทรงเคยเกิดขึ้นในวัดแต่ก็ได้มีการห้ามปราม ซึ่งภายหลังหากไม่มีการแสดงออกว่ามีการเข้าของวิญญาณ (สั้นหรือลูกขึ้นฟ้อนรำ) ก็ไม่สามารถห้ามความศรัทธาของคนที่เข้ามาภายในวัดได้ วัดก็เหมือนสถานที่ทั่วไปที่มีทั้งคนดี คนเลว คนหวังดีและคนที่หาผลประโยชน์ใส่ตนเองที่เราไม่สามารถแยกแยะด้วยตาเปล่าได้ คมกฤษ ส่วยเต็กเค่ง (2557: ออนไลน์) ได้เขียนบทความมติขององค์กรทางศาสนาฮินดูเกี่ยวกับเรื่อง “การเข้าทรง” ว่าองค์กรทางศาสนาฮินดูในประเทศไทยขององค์กรหลัก คือ เทวสถานโบสถ์พราหมณ์ และของชาวอินเดีย ได้แก่สมาคมฮินดูสมาช (วัดเทพมณเฑียร) สมาคมฮินดูธรรมสภา (วัดวิชัย) วัดพระศรีมหาอุมาเทวี (วัดแขกสีลม) รวมทั้งองค์กรอื่นๆ ที่ไม่ใช่องค์กรหลัก คือ อารยสมาช องค์กรทั้งหมดถือว่า ท่านพระราชครูวามเทพมุนิประธานพราหมณ์ฝ่ายไทย เป็นประมุขขององค์กรศาสนาฮินดูทั้งหมดซึ่งในเรื่องการทรงเจ้า ท่านพระราชครูวามเทพฯ ได้มีมติในเรื่องนี้ ซึ่งท่านปรารถนาไว้ในคำนำของหนังสือทางโบสถ์พราหมณ์ไว้ว่า “...ความมั่นคงโดยไม่มี ความมั่งงายซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะคิดว่าองค์เทพเจ้าเป็นภาวะอาจบันดาลสิ่งที่ผิดปกติหรือเนรมิตสิ่งที่ปรารถนาโดยไม่มี การสร้างคุณงามความดีเป็นที่ประจักษ์และยังมีการแอบอ้างกล่าวถึงองค์เทพต่างๆ ว่าตนนั้นมีภาวะอย่างนั้นอย่างนี้เทียบเท่าองค์เทพเจ้าสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ไม่อยู่ในแนวทางเพื่อความหลุดพ้น พราหมณ์ผู้ประพฤติปฏิบัติและประกอบพิธีเองก็ไม่เคยกล่าวอ้างหรือแอบแฝงองค์เทพต่างๆ แต่ได้ปฏิบัติต่อองค์เทพด้วยความนอบน้อมและเกรงกลัวต่อไป...”

เป็นที่น่าสังเกตว่าการเข้าทรงองค์เทพพบเฉพาะกลุ่มคนไทยเท่านั้น กลุ่มคนอินเดียก็ไม่ได้มีการเข้าทรงแต่ประการใด ทั้งนี้การเข้าทรงมักจะเป็นกลุ่มที่มีอาชีพเป็นเจ้าของหรือมีตำแหน่งอยู่ก่อนแล้ว การเข้ามาในวัดของเจ้าทรงเพื่อรับพลังงานจากองค์เทพ จะเป็นได้จากการที่เข้ามานั่งทำสมาธิ ไม่ร่วมร้องเพลงแต่จะแสดงอาการแปลกๆ เช่นการนั่งเกร็งๆ สั่นเล็กน้อย หรือสนุกกับดนตรีที่ร้องสรรเสริญเกินคนปกติ พอดนตรีหยุดก็หยุด จากการสัมภาษณ์มักตอบไปในทางเดียวกันคือ การมาเพราะภายในเรียกร้องและมาโดยไม่รู้ตัว และเชื่อว่าองค์เทพมีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์ และจะลงมาเพื่อบอกกล่าวและมอบพลัง การเข้าร่วมพิธีกรรมก็เหมือนกับศาสนิกชนทั่วไป แต่เน้นการแต่งกายนุ่งขาวห่มขาว และเมื่อพิธีกรรมเสร็จก็จะรอกการเจิมหน้าผากรับพลังจากท่านพราหมณ์บัณฑิต

อย่างไรก็ตามร่างทรงองค์เทพอินทสุผู้ไม่ประสงค์ออกนามท่านหนึ่ง ได้ให้ที่น่าสนใจเกี่ยวกับการทรง
เทพเจ้าในศาสนาฮินดูในเขตจังหวัดเชียงใหม่ว่า ปัจจุบันนี้เกิดขึ้นเป็นลัทธิพิธีที่มีกลุ่มเครือข่ายของผู้
ศรัทธาเป็นจำนวนมาก เป็นที่รู้จักกันทั้งในแวดวงของผู้นับถือในความเชื่อทางศาสนาฮินดู หรือ
แม้กระทั่งกลุ่มร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่เองก็รู้จักคุ้นเคยกับกลุ่มลัทธิพิธีทางศาสนาฮินดูนี้เป็น
อย่างดี โดยปัจจุบันมีการสร้างเป็นตำหนักใหญ่โตที่เป็นที่รู้จักกันในหมู่มากอยู่ 2 ตำหนัก คือ ตำหนัก
ปู่จอมราชันย์ (เทวะลัษณ์มหาเทพ) และตำหนักครุมาตา โดยที่ตำหนักปู่จอมราชันย์นั้นตั้งอยู่บนถนน
สายเชียงใหม่-พร้าว ตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อขับรถผ่านถนนเส้นนี้จะ
สามารถมองเห็นเทวะลัษณ์แห่งนี้ได้อย่างชัดเจน และตำหนักครุมาตา ที่ตั้งอยู่ในเขตตำบลหนองหาร
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ลัทธิพิธีทั้งสองนี้เป็นที่รู้จักและมีบทบาทค่อนข้างมากในสังคมแห่ง
พิธีกรรมการฟ้อนผีของกลุ่มร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ โดยจะเห็นได้จากการสามารถเข้ามา
มีส่วนร่วมและบทบาทในพิธีกรรมฟ้อนผี ณ ช่วงอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ ซึ่งร่างทรงเทพอินทสุทั้งหลายที่
เข้าร่วมต่างก็มาจาก 2 ลัทธินี้ทั้งสิ้น (ร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม, 2556:
สัมภาษณ์)

4.3 เทพเจ้าฮินดูในพิธีกรรมทรงเจ้า

ความเชื่อดั้งเดิมของสังคมล้านนาแต่เดิมมีผี เช่น ผีผด ผีเม็ง ซึ่งเป็นผีบรรพบุรุษ แต่ถ้าเป็นหอเจ้านาย
หรือเจ้าบ้าน จะเป็นผีประเภทเจ้านาย กษัตริย์ในอดีต หลังจากนั้นเริ่มมีสิ่งแปลกใหม่ต่างๆเข้ามา มี
วัฒนธรรมของฮินดู ความเชื่อ ก็เริ่มมีผีต่างๆ ที่ไม่ใช่ผีบรรพบุรุษ เช่น ผีที่เป็นเทพของฮินดู ผีเจ้าต่างๆ
ขึ้นมาประทับร่างทรง โดยมีการคิดสร้างมโนภาพจินตนาการขึ้นมาเอง คนที่เป็นร่างทรงนั้นส่วนใหญ่
จะมีจิตใจที่อ่อนไหว คนที่จะเป็นร่างทรงนั้นจะมีทั้งผู้หญิงและเพศที่สอง ส่วนใหญ่ไม่มีผู้ชายที่จะเข้า
มายุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมนี้หรือหากมีก็เป็นจำนวนที่น้อยมาก ผู้ที่เป็นร่างทรงนี้จากการที่เป็นผู้ที่มีจิตใจ
ละเอียดอ่อนง่ายต่อความอ่อนไหวอันเกิดจากสิ่งเร้าแล้วนั้น ทำให้จิตของทั้งผีและคนปรับเข้าหากันได้
ง่ายถ้าผีนั้นจริง แต่ถ้าผีนั้นไม่มีจริงก็เป็นสิ่งที่เกิดจากการจินตนาการไปเองของผู้ที่เป็นร่างทรง การ
กระทำที่กระทำออกมา อาทิ การอาเจียน ตัวสั่น การเปลี่ยนชุดเครื่องแต่งกาย การทำเสียงเด็ก เสียงคน
แก่หรือแม้กระทั่งการพูดภาษาที่ผิดเพี้ยนไปจากชีวิตปกติ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนการแสดง
ฉากหนึ่ง ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับตัวบุคคลสำคัญจากอดีตในประวัติศาสตร์ เช่น เจ้ากาวิละ เมื่อร่างทรง
ได้แสดงอาการว่าเจ้ากาวิละกำลังจะเข้าร่าง ก็จะแสดงอาการอย่างกับทหาร นักรบ เนื่องจากว่าเจ้า
กาวิละเป็นนักรบมาก่อน การกระทำเหล่านั้นนั้นจะทำให้คนเราเกิดความเชื่อและศรัทธา (สนัน
ธรรมธิ, 2555: สัมภาษณ์)

ร่างทรงองค์เทพฮินดูผู้ไม่ประสงค์ออกนามท่านหนึ่ง อธิบายว่า ความแตกต่างของคนมีองค์และร่างทรงมีความแตกต่างที่คนมีองค์นั้น องค์เทพจะช่วยดูแลรักษา แต่ร่างทรงคือการลงมาประทับร่างเพื่อที่จะมาช่วยคนในรูปแบบต่างๆ และมีพิธีกรรมเป็นตัวเชื่อม ในเวลาจะประทับทรงจะมีพิธีกรรมมากมายที่เป็นลำดับขั้นตอนของการเข้าทรง โดยเริ่มจากการทำสมาธิเพื่อตั้งจิตให้สงบเพื่อสื่อสารกับองค์เทพต่างๆ ก่อนที่จะมีอาการที่แสดงออกมาต่างๆ ที่ทำให้ดูเหมือนอาการในสภาวะที่ไม่ปกติ อาทิ การสั่น การกรีดร้องโหยหวนอย่างคนที่เจ็บปวด การร้องไห้อย่างไม่มีสาเหตุ เพื่อเป็นการแสดงว่าตนนั้นได้ถูกองค์เทพประทับร่างก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการของการชักถาม ทำนายทายทักตามแต่บริบทกันออกไป แต่ในคนมีองค์อาจจะรับรู้โดยไม่จำเป็นต้องผ่านกระบวนการทางพิธีกรรม แต่มักใช้หลักปฏิบัติบางอย่างเพื่อการฝึกตน อาทิ การหมั่นฝึกฝนการทำสมาธิ การเลือกไม่รับประทานอาหารจำพวกเนื้อสัตว์แต่ละจะเลือกรับประทานอาหารประเภทมังสวิรัตแทน โดยคนมีองค์เหล่านี้มักจะใช้จิตในการสื่อสารเพื่อติดต่อกับองค์เทพ โดยการทำสมาธิที่ตั้งมั่นแทนที่พิธีกรรมอย่างที่ร่างทรงทำกันนั่นเอง (ร่างทรงองค์เทพฮินดูผู้ไม่ประสงค์ออกนาม, 2556: สัมภาษณ์) ในศาสนาฮินดูจะไม่มีการประทับร่างทรงแต่จะมีเพียงพิธีกรรมเท่านั้น⁴ ในเรื่องของร่างทรงจะเป็นของลัทธิเต๋า ขงจื๊อมากกว่า แต่ภายหลังมีการผสมปนเปกันกับความเชื่อของไทย โดยจะรับเอาด้านพิธีกรรมของพราหมณ์-ฮินดูเข้ามามากกว่า เรื่องการลงประทับร่างทรงไม่เกี่ยวข้องกับพราหมณ์ ในบางครั้งคนเกิดการอนุমানไปเองว่าตนเองเป็นร่างประทับทรงของเทพในศาสนาฮินดู แต่อาจเป็นเพียงแค่วิญญาณ เจ้ากรรมนายเวร และเป็นการทำให้คนเชื่อศรัทธา (สมทรง เอื้อจิตสันติ, 2554: สัมภาษณ์)

4.3.1 เทพเจ้าฮินดูตามคติที่คนไทยนับถือ

ศาสนาฮินดูเป็นศาสนาที่เชื่อในเทพเจ้าหลายองค์ หรือพหุเทวนิยม (Polytheism) โดยมีเทพเจ้าสูงสุด คือ ตรีมูรติ ซึ่งประกอบด้วยองค์เทพ 3 องค์ อันได้แก่ พระอิศวร พระวิษณุ พระพรหม โดยแต่ละองค์ก็มีความสำคัญและบทบาทที่แตกต่างกันไป ซึ่งตามคติความเชื่อเรื่องของการนับถือเทพเจ้าฮินดูในไทยนั้น สามารถแยกออกเป็นนิกายสำคัญของศาสนาฮินดู 2 นิกาย คือ ไวยศพนิกาย (Vaisnavism) และไอศวนิกาย (Saivism) และต่อมาได้กำเนิดนิกายใหม่ของศาสนาฮินดูขึ้นมาอีกหนึ่งนิกาย คือ นิกายศักติ (Saktism) เป็นนิกายที่นับถือศักติหรือชายาเทพเจ้า (วิทยา ศักยาภินันท์, ศาสนาฮินดู, 2549: 121-

⁴ การประทับร่างทรงองค์เทพในศาสนาฮินดู จากการสัมภาษณ์ร่างทรงเทพฮินดูบางท่าน กล่าวว่ามีความเชื่อทางศาสนาฮินดู แต่จะเป็นการประทับทรงในพิธีกรรมทางศาสนาฮินดูบางพิธีกรรมของชาวฮินดูในอินเดียทางตอนใต้ผ่านพราหมณ์ผู้ประกอบพิธีเท่านั้น แต่ในกรณีนี้ ผู้ศึกษาฯ ยังไม่สามารถค้นหาเอกสารเพื่ออ้างอิงในเรื่องดังกล่าวได้

122) ซึ่งความเป็นมาและบทบาทหน้าที่ของเทพเจ้าแต่ละองค์นั้นสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้ คือ

พระศิวะ (Siva) หรือพระอิศวร มีพระเนตร 3 ดวง มีพระศอ (คอ) เป็นสี่ค้ำ มีอาวุธประจำพระองค์ ได้แก่ ตรีศูล ธนู และคทาที่มียอดเป็นหัวกะโหลก ทรงโคเพื่อเป็นพาหนะ มีพระมเหสีเอกคือ พระนางปราวตี (พระนางอูมา, พระแม่กาลี) มีพระโอรส คือ พระคณิศ นอกจากนี้ยังมีชายารอง ได้แก่ พระแม่คงคา มีพระพระโอรส คือ พระสกันทกุมาร โดยพระศิวะนั้น ได้ชื่อว่าเป็นเทพแห่งการทำลายและกรรมปัญญา พระองค์เป็นเทพที่จะคอยขับไล่สิ่งชั่วร้าย และนำพาสิ่งดีงามเป็นสิริมงคลให้เกิดขึ้น

พระวิษณุ (Visnu) หรือพระนารายณ์ เป็นองค์เทพที่มี 4 กร แต่ละกรถือ ดอกบัว คทา จักรและสังข์ อย่างใดอย่างหนึ่ง มีพระวรกายสีเขียวเข้ม ทรงครุฑเป็นพาหนะ โดยมีพระชายาคือพระนางลักษมี พระนางสร้อยศรีวิชัย พระแม่คงคาและพระแม่ธรณี พระวิษณุได้อวตารลงมาบนโลกเพื่อปราบอธรรมและช่วยเหลือมวลมนุษย์ถึง 10 ภาค โดยในแต่ละภาคนั้นเรียกว่า “ปาง” อาทิเช่น ปางมัดศิวดาวตาร พระวิษณุได้อวตารเป็นพญาปลาเพื่อปราบอสูรหอยสังข์หัยคริพที่ไฉ่ขโมยคัมภีร์พระเวทและก่อให้เกิดน้ำท่วมขึ้นบนโลก ปางรามาวตาร พระวิษณุได้อวตารลงไปเป็นพระรามเพื่อปราบทศกัณฐ์ เป็นต้นดังนั้นพระวิษณุจึงเป็นเทพแห่งความเมตตา เป็นเทพผู้คุ้มครองโลก

พระพรหม (Brahma) มีลักษณะที่โดดเด่น คือ มีพระพักตร์ 4 หน้า ในขณะที่มีพระวรกายสีเขียว พระศอ (คอ) สวมลูกประคำ นอกจากนี้พระองค์มี 4 กร โดยในแต่ละกรจะถือสิ่งของ 5 อย่าง อย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ คัมภีร์พระเวท คนโท ลูกศรปริวิตะ ลูกประคำ ซ้อน ฉลองพระหัตถ์ คทา ทรงมีพาหนะคู่กายเป็นหงส์ และมีพระชายา คือ พระนางสร้อยศรีวิชัย อันกำเนิดจากการเนรมิตสร้างขึ้นโดยพระองค์เอง แต่ในบางคัมภีร์กล่าวว่าพระวิษณุเป็นผู้มอบให้ โดยตามหลักศาสนาฮินดูเชื่อว่า พระพรหมเป็นผู้สร้างโลกและสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ในจักรวาล โดยมีความเชื่อว่าเป็นมหาเทพแห่งความเมตตา และเป็นผู้กำหนดดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ การนับถือสักการบูชาพระพรหมในฐานะองค์เทพซึ่งเปี่ยมล้นด้วยพรหมวิหาร 4 อันได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา โดยหากผู้ใดยึดถือปฏิบัติตาม พระพรหมจะคลบคลัดให้ผู้ผู้นั้นมีความสุขความเจริญในชีวิต

พระนางปราวตี (พระแม่อูมา, พระแม่กาลี) พระนางเป็นพระมเหสีเอกของพระศิวะ ปรางค์ลักษณะพิเศษ โดยมี 2 ภาคที่แตกต่างกันในภาคที่มีรูปโฉมงดงาม เรียบร้อยและมี

ความเมตตา (พระแม่อุมา) ทรงมี 4 พระพักตร์ 4 กร ทรงถือคทาแต่บางปางมีเพียง 1 พักตร์ 2 กร ในขณะที่ภาคที่มีพระวรกายดำสนิท รูปโฉมน่ากลัว มีความโหดเหี้ยม (พระแม่กาลิ) ปราบกฎ โจม 1 พักตร์ 10 กร พระแม่อุมามีโอรสกับพระศิวะ คือ พระสกันทกุมาร พระกณศโดยชาวฮินดูเชื่อว่าพระแม่อุมาเป็นเทพแห่งความการุณย์ (ความเมตตา การุณา) เป็นผู้ประทานพรด้านอำนาจวาสนาและบารมีอันยิ่งใหญ่ และในด้านโหดเหี้ยมนั้นยังได้รับการเคารพจากศาสนิกบางกลุ่มและเป็นที่มาของศักดิ์นิทภายในศาสนาฮินดู

พระนางลักษมี พระมเหสีเอกของพระวิษณุ มีรูปโฉมงดงามเปี่ยมล้นด้วยพระเมตตา เป็นสตรีเทพที่จงรักภักดีต่อผู้เป็นสามี โดยได้ทรงเสด็จอวตารตามพระวิษณุไปคอยปรนนิบัติอย่างใกล้ชิดในปางต่างๆ เช่นเมื่อพระวิษณุเสด็จอวตารเป็นพระราม พระลักษมีก็ได้จุติไปเป็นนางสีดา เคียงคู่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับพระราม เป็นต้น ดังนั้น ชาวฮินดูจึงนับถือพระลักษมีให้เป็นเทพแห่ง โชคลาภ ความมั่งคั่งร่ำรวยและความรัก มีคู่สามีภรรยาที่ภักดีต่อกันพระนางลักษมีเป็นที่นับถือของชาวชวาหรือในอินโดนีเซีย สมัยโบราณโดยนับถือพระนางเป็นพระแม่โพสพ ต่อมาได้ค่อยๆ เลื่อนหายไป โดยหลักฐานในไทยคาดว่าน่าจะได้รับอิทธิพลเข้ามาทางดินแดนทางภาคใต้ ต่อมาในสมัยทวารวดี การนับถือพระนางลักษมีได้รับอิทธิพลจากขอม สืบเนื่องจนถึงสมัยสุโขทัยแต่ก็ค่อยๆ เสื่อมคลายลง จนกระทั่งสมัยกรุงศรีอยุธยาการรับอิทธิพลการนับถือเทพเจ้าต่างๆ จากขอมยิ่งทำให้การนับถือพระนางลักษมีลดลงไปจนเป็นแค่องค์เทพองค์หนึ่งที่ไม่ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับพระนางอีกเลย แต่อย่างไรก็ตามจนถึงปัจจุบันก็ยังปรากฏสถานที่บูชาที่มีประดิษฐานเทวรูปพระลักษมีในเทวสถาน เช่น วัดเทพมณเฑียร ทั้งในกรุงเทพฯ และจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

พระแม่สร้อยสวดี หรือสร้อยสวดีเป็นชายาของพระพรหม พระนางมี 1 เศียร 4 กร โดยพระหัตถ์ถือคัมภีร์ ถ้วยน้ำ ดอกบัวและพิณ โดยมีพาหนะคือหงส์หรือนกยูง โดยแต่เดิมนั้นพระแม่สร้อยสวดีเป็นพระชายาหนึ่งของพระวิษณุแต่เกิดความขัดแย้งกันจึงทรงประทานพระแม่สร้อยสวดีให้เป็นชายาของพระพรหมแต่ความเชื่อในบางตำราได้กล่าวว่าพระแม่สร้อยสวดีเป็นชายาของพระพรหมตั้งแต่แรกเริ่ม พระแม่สร้อยสวดีนั้นขึ้นชื่อว่าเป็นเทพแห่งภาษาและความรู้ อันเนื่องมาจากพระนางได้ศึกษาเล่าเรียนอักษรเทวนาครีและภาษาสันสกฤตจนแตกฉาน โดยชาวฮินดูมีความศรัทธาและเลื่อมใสพระแม่สร้อยสวดีเนื่องจากเป็นเทพที่คล้อยตามด้านการศึกษาและความมีปัญญา ตลอดจนการงานต่างๆ การนับถือพระสร้อยสวดีอาจได้รับอิทธิพลมาจากขอม จากหลักฐานเก่าแก่เป็นเทวรูปที่ถูกค้นพบที่

ปราสาทหินพนมรุ้ง จนล่วงมาในสมัยอยุธยา มีปรากฏหลักฐานการบูชาเทพองค์นี้ ในบทไหว้ครู และปรากฏในแบบเรียนเล่มแรกของไทย ในชื่อ จินดา (พระนามในภาษาทมิฬ) โดยอาจกล่าวได้ว่าพระนางศรีสวดีได้รับการนับถือในฐานะบรมครูทางด้านอักษรศาสตร์ ตลอดช่วงยุคสมัยอยุธยา ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ยังมีการใช้พระนามในหน่วยราชการด้านงานสารบรรณ การทำทะเบียนราษฎร คือ กรมพระศรีสวดีและเหลือเพียงสลัคดี ในเวลาต่อมา โดยพระนางได้ถูกลดความสำคัญลงอย่างสิ้นเชิงในรัชกาลที่ 6

พระสกันทกุมาร หรือพระขันทกุมาร โอรสของพระนางปราวดีกับพระศิวะ มีพระโอบุชเหมือนปากนกยูงพระวรกายมีสีขาวนวล มีหอก ธนูและศรเป็นอาวุธ มีพาหนะคู่กาย คือนกยูงเป็นเทพเจ้าแห่งสงคราม เป็นที่สักการบูชาแพร่หลายทางภาคใต้ของอินเดีย

พระคณศ หรือพระพิฆเนศวร เป็นโอรสของพระศิวะและพระแม่อูมา มีเศียรเป็นช้าง มี 4 กร โดยถือ วชิระตรีศูล ดอกบัว คทา และจักร มีพาหนะคือหนูซึ่งแสดงถึงความไม่ถือตัว โดยพระคณศ ชาวอินเดียถือเป็นเทพแห่งศิลปะวิทยา ความสำเร็จ ปราศจากอุปสรรคทั้งปวง โดยเฉพาะทางการค้าและการศึกษาเล่าเรียน โดยในประเทศไทยนั้นพบว่าการนับถือพระคณศได้รับอิทธิพลจากขอมจากการนับถือไศวะนิกาย โดยในสมัยสุโขทัย การเข้ามาของพุทธศาสนาทำให้วัฒนธรรมการนับถือค่อยๆ เลือนคลายลง จนกระทั่งในยุคกรุงศรีอยุธยา ศาสนาฮินดูได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในราชสำนัก จนกระทั่งสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น การนับถือพระคณศในฐานะเทพแห่งศิลปะวิทยาได้ทดแทนการนับถือพระศรีสวดีที่มีอยู่แต่เดิมลง

พระราหู พระราหูถือกำเนิดขึ้น โดยพระศิวะจากการเนรมิตผีโขมด 12 คน เมื่อแรกเกิดพระราหูมีหางเป็นนาค มีพาหนะเป็นพญาคูรุษ ในคราวที่พระวิษณุหรือพระนารายณ์ อวดตาไปเป็นเต่า บนสรวงสวรรค์ เหล่าทวยเทพต้องการกวนน้ำอมฤตเพื่อเพิ่มฤทธิ์ทานุภาพ ในขณะที่พระราหูได้แปลงกายเป็นเทพและได้ร่วมดื่มน้ำอมฤตด้วย โดยที่พระอาทิตย์และพระจันทร์ได้เห็นเหตุการณ์เข้า จึงแจ้งเรื่องแก่พระวิษณุ ทำให้พระวิษณุทรงกริ้วมาก จึงขว้างจักรไปถูกพระราหูจนร่างกายเป็นสองท่อน แต่ด้วยฤทธิ์ทานุภาพของน้ำอมฤตทำให้พระราหูไม่ตายแต่เหลือเพียงแค่ท่อนหัวและล่องลอยอยู่ในชั้นสรวงสวรรค์คอยจับก่อกวนพระอาทิตย์และพระจันทร์ เพื่อเป็นการแก้แค้นและในส่วนที่เป็นท้องล่างของพระราหูนั้น ได้กลายเป็นพระเกตุ เป็นเทพแห่งนพเคราะห์องค์ที่ 9 ซึ่งได้มีรูปลักษณะเป็นดาวหางหรือผีพุ่งไต้ โดยการบูชาพระราหูจะนำความสำเร็จและโชคลาภมาให้

จากเทพเจ้าที่กล่าวมาข้างต้น คือเหล่าบรรดาองค์เทพที่พบว่ามีทรงประทับทรงจากการศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากร่างทรงเทพอินดูทั้ง 14 คนที่เป็นผู้ให้ข้อมูล และจากแหล่งข้อมูลจากการซักถามจากแหล่งอื่นที่นอกเหนือจากจังหวัดเชียงใหม่ องค์เทพที่ได้รับการความนิยมและปรากฏการประทับทรงมากที่สุดคือ พระคณศ โดยร่างทรงเทพอินดูผู้ไม่ประสงค์ออกนามท่านหนึ่ง (2557: สัมภาษณ์) กล่าวว่า การที่พระคณศเป็นองค์เทพที่ได้รับความนิยมและมีการประทับทรงมากที่สุด เป็นเพราะด้วยบุคลิกลักษณะขององค์ท่านนั้นที่ดูเป็นมิตร เป็นองค์เทพที่ให้คุณมากกว่าการให้โทษ พระคณศเป็นเทพเจ้าแห่งศิลปะวิทยาและความสำเร็จ จึงทำให้ได้รับการนับถือกันในวงกว้าง ดังจะเห็นได้จากคติความเชื่อที่แพร่กระจายเข้ามาผสมผสานกับคติแบบพุทธศาสนา ดังจะเห็นว่ามีการสร้างองค์พระคณศตามวัด และศาสนสถานต่างๆ เพื่อให้ผู้ศรัทธาได้กราบไหว้บูชา

องค์เทพที่ได้รับความนิยมในการประทับทรงในลำดับถัดมา เป็นองค์เทพในนิกายศักติ หรือกลุ่มชายาเทพเจ้า คือ พระแม่อุมา พระนางลักษมี พระนางสร้อยศรีวิไล 3 องค์เทพหลักของนิกายนี้ ซึ่งอาจเป็นเพราะพื้นฐานทางความเชื่อเกี่ยวกับการประทับทรงเป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมสายแม่ หรือเพศหญิง ในการนับถือผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่หรือในล้านนา นั้น ผิบรรพบุรุษที่เป็นเพศหญิงมีให้เห็นน้อยมากและเป็นผีชุดใหม่ที่เพิ่งมีความเชื่อในการนับถือมาไม่นาน จึงเป็นเหตุให้การนับถือเทพเจ้าอินดูที่เป็นหญิงได้รับความนิยมในสังคมไทย อาจเป็นเพราะชุดความเชื่อเดิมเรื่องการนับถือผีบรรพบุรุษมีผีที่เป็นเพศหญิงน้อยมากนั่นเอง อีกทั้งในการประทับทรง ร่างทรงที่ประทับทรงเทพเจ้าในสายนิกายนี้จะเป็นผู้หญิงเกือบทั้งหมดรวมถึงกลุ่มสตรีข้ามเพศ (สาวประเภทสอง) และเกย์ จากการรวบรวมข้อมูลของผู้ศึกษาพบว่า ร่างทรงที่เป็นเพศชายที่ประทับทรงในสายนิกายนี้มีเพียง 1 คนเท่านั้น

องค์เทพที่ได้รับความนิยมในลำดับสุดท้ายคือกลุ่มเทพในชั้นตรีมูรติ ได้แก่ พระศิวะ พระวิษณุ พระพรหม การประทับทรงพบว่ามีอยู่แต่ไม่เป็นที่กว้างขวาง พบร่างทรงที่ประทับทรงองค์เทพทั้ง 3 จำนวนน้อยมาก ส่วนมากแล้วผู้ที่ทรงเทพเจ้าทั้ง 3 องค์นี้ มักเป็นร่างทรงในชั้นเจ้าสำนักหรือตำหนัก เพราะองค์เทพทั้ง 3 องค์นี้ มีทั้งการให้คุณและโทษที่รุนแรง ผู้ที่มีจิตที่ไม่แกร่งกล้าจึงไม่สามารถที่จะประทับทรงองค์เทพทั้ง 3 องค์นี้ได้

นอกเหนือไปจากนั้นแล้ว เทพเจ้าในกลุ่มชั้นพระบุตรของเทพเจ้าชั้นตรีมูรติ ก็ยังคงมีกระแสมความนิยมในการประทับทรงเช่นกัน อาทิ พระขันตุมาร พระราหู แต่โดยส่วนมากแล้วจะเป็นการประทับทรงในพิธีกรรมที่เป็นเทศกาลเท่านั้น เพราะเทพเจ้าทั้งสองค่อนข้างให้โทษมากกว่าให้คุณกับร่างทรง

อีกทั้งในส่วนของเพศ อายุ และระยะเวลาในการนับถือเทพเจ้าฮินดู ล้วนส่งผลต่อการลงประทับทรงของเทพเจ้าแต่ละองค์ทั้งสิ้น เทพเจ้าที่ให้คุณมากกว่าให้โทษมักถูกประทับทรงในร่างทรงที่รับขั้นเริ่มการทรงไม่นานมาก ก่อนที่จะพัฒนาไปสู่องค์เทพเจ้าในลำดับขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับ ดังที่จะได้อธิบายในหัวข้อถัดไป

4.3.2 เทพเจ้าฮินดู บทบาทและหน้าที่ผ่านร่างทรงเทพฮินดู

ในคติการนับถือเทพเจ้าฮินดูของร่างทรงเทพฮินดูนั้น ร่างทรงเทพฮินดูแต่ละคนจะนับถือในองค์เทพหลักที่แตกต่างกันไป ตามแต่สำนัก หรือตำหนักเทพเจ้าที่ตนเองนับถืออยู่ จากคำบอกเล่าของร่างทรงเทพฮินดูท่านหนึ่ง ได้กล่าวว่า การจะให้สังเกตว่าตำหนักของร่างทรงเทพฮินดูคนใดนับถือเทพเจ้าฮินดูในสายนิกายใดนั้น ให้สังเกตจากแท่นบูชาเทวรูปของเทพเจ้าฮินดูองค์ที่อยู่ทางด้านซ้ายสุด หากเป็นเทวรูปขององค์พระศิวะ และองค์ถัดมาเป็นเทวรูปของพระวิษณุ นั้นหมายถึง ร่างทรงและตำหนักแห่งนี้ นับถือเทพเจ้าในสายไสว นิกาย ในทางกลับกันร่างทรงที่นับถือเทพเจ้าในสายไวษณพนิกาย ก็จะตั้งองค์เทวรูป สลับกันโดยตั้งเทวรูปขององค์พระวิษณุอยู่ทางซ้ายสุด ซึ่งหลักการตั้งเทวรูปในลักษณะนี้ถือว่าเป็นรูปแบบที่มีความเป็นสากลมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง ที่หากผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเทพเจ้าฮินดูหากพบเห็นก็จะสามารถรับรู้กันเองโดยตำแหน่งขององค์เทวรูป ซึ่งในกรณีนี้หมายถึงแท่นบูชาขององค์เทวรูปที่มีลักษณะเป็นแท่นยาวไม่มีการแบ่งชั้นไล่ระดับกัน ลักษณะของแท่นบูชาในรูปแบบดังกล่าวในจังหวัดเชียงใหม่สามารถดูได้จากแท่นบูชาองค์เทวรูปภายในวัดเทพมณเฑียร จังหวัดเชียงใหม่ ที่ปัจจุบันเทวรูปองค์ที่อยู่ด้านซ้ายสุดของแท่นบูชาคือองค์เทวรูปของพระศิวะหรือในความหมายก็คือวัดเทพมณเฑียร จังหวัดเชียงใหม่ เป็นวัดในศาสนาฮินดูสายไสว นิกายนั่นเอง แต่ในบางตำหนักที่มีพื้นที่ของแท่นบูชาที่จำกัด ก็มักจะใช้วิธีการสร้างหรือทำแท่นบูชาองค์เทวรูปให้เทวรูปของเทพเจ้าองค์ประธานอยู่สูงกว่าเทวรูปองค์อื่นๆ ซึ่งจะไล่ลำดับ ตามลำดับชั้นความสำคัญขององค์เทพเจ้าแต่ละองค์ คือ

- 1) ชั้นตรีมูรติ ได้แก่ พระศิวะ พระวิษณุ พระพรหม
- 2) ชั้นศักติมหาเทวี คือ ซายาเทพเจ้า ได้แก่ พระนางปราวตี (พระแม่อุมา, พระแม่กาลี หรือพระแม่ทุรคา) พระนางลักษมี พระแม่สร้อยศรี
- 3) ชั้นพระบุตร ซึ่งที่ได้รับความนิยมแพร่หลายในไทย คือ พระกณেশ พระขันทกุมาร

- 4) เทพชั้นสูง ซึ่งที่ได้รับความนิยมแพร่หลายในไทย คือ พระราหู พระอาทิตย์ พระจันทร์ พระอัคนี (ไฟ) หรือแม่แต่องค์ตุคามรามเทพ (ท้าวขัตตุคามและ ท้าวรามเทพ) ที่เป็นกระแสนิยมอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ซึ่งในแต่ละลำดับชั้นเหล่านี้ เป็นไปตามคำบอกเล่าของร่างทรงเทพอินคูนคนหนึ่ง ในแต่ละลำดับชั้นของเทพเจ้าก็จะมีความสัมพันธ์กับร่างทรงและตำหนักที่ต่างกันออกไป ดังเช่น ตำหนักปู่จอมราชันย์ ที่นับถือเทพเจ้าอินคูนในสายไสวณิกาย ก็จะทำให้ความสำคัญกับพระศิวะเป็นหลัก พิธีกรรมทางความเชื่อที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์พระศิวะ จะเป็นพิธีกรรมที่ลูกศิษย์ของตำหนักนี้พึงต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษและควรเข้าร่วมในพิธีกรรมเป็นอย่างมาก คือ งานไหว้ครูใหญ่ประจำปี ซึ่งจัดขึ้นในวันขึ้น 5 ค่ำ เดือน 5 ตามปฏิทินจันทรคติของทุกปี งานศิวะราตรีหรืองานบูชาพระศิวะ ซึ่งจะจัดขึ้นราวปลายเดือนกุมภาพันธ์ ถึงประมาณต้นเดือนมีนาคมในแต่ละปี หรือตำหนักครุมาตา ที่เป็นตำหนักสายนับถือตรงของศักตินิกาย ก็จะทำให้ความสำคัญกับงานเทศกาลนวราตรีเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งในช่วงเทศกาลนวราตรีนี้เองที่เหล่าบรรดาร่างทรงเทพอินคูนจะให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะเทศกาลดังกล่าวมีชื่อเสียงในเรื่องของการประทับทรงเทพเจ้าในสายศักตินิกาย คือการลงประทับทรงของเทพเจ้าอินคูนชั้นศักติมหาเทวี หรือ ชายาขององค์เทพชั้นตรีมูรติ ที่จะจัดกันเป็นเวลาถึง 9 คืน 9 วัน ซึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ตำหนักที่จัดงานและมีชื่อเสียงจนเป็นที่ดึงดูดของเหล่าบรรดาร่างทรงเทพอินคูน คือ ที่ตำหนักปู่จอมราชันย์ ซึ่งจะจัดงานนวราตรีตรงกับช่วงเทศกาลถือศีลกินเจของทุกปี ซึ่งกิจกรรมที่จัดในเวลากลางคืนของแต่ละคืนก็จะมีประทับทรงพระแม่องค์ต่างๆ ปางต่างๆ ลงมาประทับร่างทรงผ่านปู่จอมราชันย์เจ้าตำหนัก ซึ่งหลักๆ แล้วก็จะเป็นการประทับทรงของพระแม่อุมาเทวีในอวตารของพระแม่ทูลศรเทวีทั้ง 9 ปาง แต่ก็มีการประทับทรงของพระนางลักษมี พระแม่สร้อยศรีศิวดี ด้วยเช่นกัน โดยจะมีการแบ่งการบูชาออกเป็นสามชุด ชุดละสามวัน โดยมีพิธีบูชาโดยเฉพาะแต่ละองค์โดยสามวันแรกจะทำการบูชาพระแม่ทูลศรเทวี เทพผู้เป็นเทวีแห่งพลังอำนาจ สามวันถัดไปจะบูชาพระลักษมี เทพผู้เป็นเทพีแห่งความมั่งคั่งและสามวันสุดท้าย สำหรับการบูชาพระแม่สร้อยศรีศิวดี เทพผู้เป็นเทพีแห่งวิชาความรู้ ซึ่งการลงประทับทรงของพระแม่แต่ละองค์ ในแต่ละปาง และในแต่ละคืนผ่านร่างทรงเจ้าตำหนักนั้น ก็เพื่อให้เหล่าบรรดาลูกศิษย์ได้ร่วมพิธีบูชาเพื่อขอพรให้เกิดความเป็นสิริมงคล ขจัดปัดเป่าทุกข์ โศก โรค ภัย และสรรพเคราะห์ต่างๆ ให้ได้โชค ได้ลาภ เป็นต้น ซึ่งภายหลังจากเสร็จสิ้นพิธีกรรมแล้วนี้เอง เหล่าบรรดาลูกศิษย์ที่เป็นร่างทรงองค์เทพต่างๆ ที่มาร่วมในงานเทศกาล ก็จะร่วมร่ายรำเพื่อเป็นการถวายบูชาแก่พระแม่องค์

ต่างๆ ซึ่งหลายคนก็จะถูกเทพเจ้าอินคองค์ต่างๆ ลงประทับทรงร้ายรำไปกับเสียงดนตรีที่บรรเลงสดโดยวงดนตรีแจ๊กคณะ โซฮา

เทพเจ้าแต่ละองค์ที่ลงประทับทรงล้วนแล้วแต่มีบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกันตามคติความเชื่อในสังคมไทย เทพเจ้าแต่ละองค์ให้คุณและให้โทษที่แตกต่างกันออกไป ดังความเชื่อในสังคมไทยที่ว่า พระพรหม คือ ผู้สร้าง พระวิษณุ คือ ผู้รักษา และพระศิวะ คือผู้ทำลายล้าง การขอบุตรต้องบูชาพระพรหม และต้องประกอบพิธีในคืนเดือนเพ็ญเท่านั้น หากต้องการรับพรด้านความสวยงามก็ต้องบูชาพระนางลักษมี เพื่อให้ท่านประทานพรด้านความงาม หรือหากต้องการประสบผลสำเร็จทางด้านศิลปะวิทยาการ การค้า การศึกษา หรืออื่นๆ ก็ต้องบูชาพระกณेश ตามคติความเชื่อของไทย หรือบูชาพระนางสร้อยฟ้า

การทรงเทพเจ้าอินคองค์ในสังคมเชียงใหม่ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาอย่างเป็นรูปธรรมภายหลังจากการเข้ามาตั้งวัดเทพมณเฑียร จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่ก่อเกิดวัฒนธรรมกลุ่มย่อยแบบใหม่ คือการทรงเทพอินคองค์ เป็นการสร้างพื้นที่ทางสังคมอย่างหนึ่งของกลุ่มเจ้าทรง โดยผ่านความเชื่อที่ว่าเทพเจ้าเป็นสิ่งที่อยู่สูงและมีอำนาจเหนือกว่าผีและวิญญาณทั้งหลาย ปรากฏการณ์นี้พบเพียงสังคมพุทธศาสนิกชนเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามจังหวัดใหญ่ที่มีความหลากหลายของผู้คน ในสังคมอินเดียไม่พบการทรงเจ้า จากความแตกต่างทางความเชื่อดังกล่าวทำให้ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสองศาสนา โดย สมทรง เอื้อจิตสันติ (2554: สัมภาษณ์) ยังกล่าวอีกว่า กลุ่มศาสนิกชนอินคองค์ในไทยจะต่อต้านและดูถูกคนทรงเจ้าเป็นอย่างมาก ทั้งนี้รวมไปถึงความรู้สึกอคติต่อคนไทยกลุ่มอื่นๆ ด้วยที่นำเอาความเชื่อทางศาสนาไปแสวงหาผลประโยชน์ในทางที่ไม่เหมาะสม เพราะมองว่าเป็นผู้ที่ทำให้ศาสนาเสื่อมลง

4.4 ร้างทรง บารมีและอำนาจ

สำหรับร่างทรง พลังของเมืองเกิดขึ้นมาจากพลังของความศรัทธาในผีพื้นถิ่นประจำเมืองหรือผีบรรพบุรุษ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกัน 2 แบบ คือ ในฐานะของ *บารมี* และ *ศักดิ์*

บารมี คือ การมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดกับความเป็นกษัตริย์ แต่ *บารมี* ก็ยังมีความหมายในบริบทอื่นๆ ด้วย อาทิ ผีดี (สิ่งเหนือธรรมชาติที่มักจะมีคุณลักษณะคล้ายผีบรรพบุรุษ) หรือแม้กระทั่งอัญมณีทรงพลังและพระเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาจากผู้คน *บารมี* เป็นสิ่งที่แสดงถึงคุณภาพของพลังอำนาจเชิงอุดมคติและผู้ที่มีการศึกษามาก สถานที่ซึ่งสามารถนำไปสู่การประสบผลสำเร็จและพลังที่ส่งถึงพวกเขาเหล่านั้นสามารถเชื่อมโยงไปยังลูกศิษย์ ผู้ติดตาม และคนรอบข้างได้ ผู้คนและวัตถุที่มี *บารมี* มักจะครอบครองพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ

ในขณะที่ *ศักดิ์* เป็นสิ่งที่ไม่ใช่คุณธรรม แต่ให้ประสิทธิผล *ศักดิ์* เป็นสิ่งที่มีคุณภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อสิ่ง
ที่โดยปกติมักจะพิจารณาจาก “ความเป็นไปได้” มีการเข้าถึงพลังซึ่งรับรองได้ว่าจะป้องกันจากความ
ยุ่งเหยิงและความไม่แน่นอน ณ เวลาเดียวกัน ซึ่งมันยืนยันได้ถึงผลสำเร็จ

ในพิธีกรรมการเข้าทรง ร่างทรงมักจะใช้ภาษาพื้นถิ่นในทุกลำดับขั้นของการพิธี การใช้ภาษาพื้นถิ่นจะ
นำมาซึ่งการก่อกำเนิดของพลังอำนาจจาก *บารมี* ซึ่งมักมีความสัมพันธ์กับสถานที่ตั้งของสถานที่ที่
ตั้งอยู่ใจกลางของเมืองตามรูปแบบของความเป็นเมืองในอดีต ในด้านการเผชิญของแรงต้านของความ
ยุ่งเหยิงและความพินาศล่มสลาย เมืองที่มีการวางแผนผังที่ดีเป็นหนึ่งในสิ่งซึ่งสะท้อนการจำลอง
สวรรค์ที่ถูกย่อลงซึ่งเต็มไปด้วยความสมบูรณ์ของสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น ศิบรรพบุรุษ และการจำลอง
ความเป็นตัวแทนของเทพ เช่น กษัตริย์ เพราะฉะนั้น ร่างทรงจึงมักมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอำนาจ
แห่งเมือง การออกแบบที่ผังเมืองที่เหมาะสม การอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์และดวงวิญญาณแห่งบรรพบุรุษ
สิ่งเหนือธรรมชาติให้อาศัยอยู่ยังใจกลางของเมือง

แต่การเชื่อมโยงระหว่างความเป็นศูนย์กลางและร่างทรงไม่ได้เป็นสิ่งที่เพิ่งปรากฏขึ้น แต่มันคือสิ่งที่
เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาอันยาวนานของประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่ ในกลุ่มชนชั้นกลาง โดยบทบาท
ของแรงผลักดันซึ่งทำให้เกิดการมีชีวิตของพลังอำนาจของเมืองที่ถูกแทนที่ด้วย “มรดกทาง
วัฒนธรรม”

การฟื้นคืนขนบธรรมเนียมด้วยกระบวนการเดียวกันกับการฟื้นคืนสิ่งเหนือธรรมชาติ ผ่านการฟื้นคืน
ของความคิดในอดีตเกี่ยวกับพื้นที่ความเป็นเมือง ซึ่งในอนาคตสามารถที่จะถูกฟื้นคืนได้มากกว่า
ก่อให้เกิดผลดีและการปลอบโยนความยุ่งเหยิงของความเป็นเมือง เช่นเดียวกับกลุ่มร่างทรงผู้วางแผน
แสดงออกถึงความกังวลถึงความมีประสิทธิภาพบางอย่าง ไม่ว่าจะเป็น *ศักดิ์* หรือ มรดกที่ค่อยๆ เสื่อม
ถอยลงและความยุ่งเหยิงของความเป็นเมืองที่เกิดขึ้นพร้อมกับการกำลังพัฒนาเมืองก่อให้เกิดการ
พังทลายของสิ่งแวดล้อมสังคมและจิตวิญญาณแห่งเมือง

เส้นคู่ขนานซึ่งผู้ศึกษาได้วาดขึ้นระหว่างมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งเหนือธรรมชาติของพลังอำนาจ
ที่มักจะเป็นลักษณะเด่น โดยทั่วไปผ่านมุมมองของพิธีกรรมฟอนผีเมืองเชียงใหม่ ณ ลานอนุสาวรีย์
สามกษัตริย์ เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ที่สัมพันธ์กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมการถูกจูงใจโดยนักอนุรักษ์ที่
เห็นห่างกับคนต่างถิ่น โดยถือเป็นลักษณะพื้นฐานทางด้านสังคมที่มีร่วมกันของกลุ่มคนของสังคม
ชนบท แต่สะท้อนถึงความงามและวัฒนธรรมของเมืองหลวงต่อการศึกษาได้ดีที่สุด ถึงการสร้างสรรค์
ของอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ เป็นสิ่งที่วางอยู่บนพื้นที่ที่เหมือนกับว่าเป็นความแตกต่างอย่างหนึ่ง มี
เพียงแต่พื้นที่สำหรับการสักการะเท่านั้นที่อนุรักษ์ไว้แต่ปราศจากพลังอำนาจแห่งอดีต การก่อสร้าง

ทางความคิดให้เป็นพื้นที่สำหรับสักการะเป็นหนึ่งในกระบวนการที่เกิดขึ้น การที่สังคมมียึดถือปฏิบัติร่วมกันและผลของจิตวิทยาแห่งอำนาจเชิงอุดมคติ หรือเป็นสิ่งที่ไม่ได้ปรากฏให้เห็นอย่างเป็นทางการนั้นเอง

ในจังหวัดเชียงใหม่ปัจจุบันนี้ พบว่ามีร่างทรงเทพอินดู ทั้งที่เปิดเผยตัวและยังคงปกปิดสถานะทางสังคมของตนอยู่ราว 50 คน ซึ่งทั้งหมดล้วนแล้วแต่เป็นศิษย์ของตำหนักที่มีชื่อของจังหวัดเชียงใหม่ 2 ตำหนัก คือ ตำหนักปู่จอมราชันย์ (เทวะลัยมหาเทพ) และตำหนักครุมาตา โดยที่ตำหนักปู่จอมราชันย์นั้นตั้งอยู่บนถนนสายเชียงใหม่-พร้าว ตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ใกล้กับทางแยกลี้ชิตีวัน และตำหนักครุมาตา ที่ตั้งอยู่ในเขตตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ตำหนักทั้งสองแห่งนี้เป็นที่รู้จักกันในกลุ่มร่างทรงเทพอินดู โดยทั้งสองตำหนักนี้มีการให้บริการที่คล้ายคลึงกับตำหนักของร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ ได้แก่ การให้บริการให้คำปรึกษาด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพบูชา โดยร่างทรงเทพอินดูจะให้บริการในเรื่อง การตั้งศาลพระภูมิเจ้าที่ พิธีกรรมเพื่อขออนุญาตจากพระพรหม การรับขันครุเพื่อเป็นร่างทรง โดยในการลงประทับทรงของกลุ่มร่างทรงเทพอินดู มักกระทำกันในเทศกาลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบูชาเทพเจ้าองค์ต่างๆ อาทิ งานศิวะราตรี (บูชาพระศิวะ) งานนวราตรี (บูชาพระแม่อุมาเทวี พระนางลักษมี และพระแม่สร้อยสวดี) งานคณศจตุรฤดี (บูชาพระคณศ) ฯลฯ ซึ่งการประทับทรงจะกระทำกันภายในตำหนัก เจ้าตำหนักจะเป็นผู้ทรงเทพหลักของงานพิธี มีการแต่งกายหรือทาสีตัวให้สอดคล้องกับองค์เทพที่ลงประทับทรง โดยส่วนใหญ่แล้วกลุ่มผู้มารับบริการของตำหนักทั้งสอง มักมาโดยการแนะนำหรือชักชวนกันจากผู้ที่เคยเข้ารับบริการ และสำหรับลูกค้ารายใหม่มักจะต้องให้กลุ่มลูกค้าเดิมที่เคยใช้บริการ หรือลูกศิษย์ของตำหนักเป็นผู้พาเข้าไปรับบริการ จึงทำให้ตำหนักทั้งสองแห่งนี้ไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้างเท่าใดนัก จะเป็นที่รู้จักเฉพาะผู้ที่มีความสนใจส่วนตัวอยู่ก่อนหน้าแล้วเท่านั้น

ดังตัวอย่างของ จิตตรา (ไม่เปิดเผยนามสกุล) ผู้เป็นร่างทรงเทพอินดู อายุ 38 ปี ได้กล่าวถึงพัฒนาการของตนเองเกี่ยวกับการนับถือเทพเจ้าอินดูว่า ก่อนหน้าที่ตนจะย้ายถิ่นฐานมาประกอบอาชีพค้าขายและอาศัยอยู่ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ตัวเธอนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยที่แม่ของเธอนั้นเป็นคนจังหวัดลำปางก่อนแต่งงานกับพ่อซึ่งเป็นคนนนทบุรีและย้ายถิ่นฐานมาตั้งรกรากอยู่ที่บ้านของพ่อเธอ แต่แม่ของเธอยังมีความเชื่อเรื่องของการนับถือผีบรรพบุรุษ (ผีปู่ย่า) โดยที่บ้านของเธอในจังหวัดนนทบุรีนั้น แม่ของเธอได้ตั้งหิ้งบูชาผีปู่ย่าไว้ภายในบ้าน และทุกๆ เทศกาลสำคัญของไทยก็จะมีการจัดสำรับเครื่องคาวหวานเพื่อบูชาผีปู่ย่าในสายตระกูลของเธอเอง ทำให้ตัวเธอนั้นซึมซับเอาวัฒนธรรมความเชื่อเรื่องของวิญญาณนิยมนั้นมาจากทางสายแม่ของเธอเอง จิตตรายังกล่าวอีกว่า แม้ว่าหน้าที่แม่ของเธอต้องย้ายถิ่นฐานตามพ่อของเธอมายังถิ่นฐานใหม่ แต่ความ

เชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษ ที่แม่ของเธอเองนั้น ได้ซึมซับมาจากยายของเธอเป็นสิ่งที่เหมือนกับว่าการบูชาในเรื่องที่สังคมสมัยใหม่อาจกล่าวว่าเป็นเรื่องที่ล้าหลังและงมงายไร้สาระ แต่การได้ตั้งหิ้งบูชาผีบรรพบุรุษไว้ยังถิ่นฐานใหม่ที่แม่ของเธอเองก็ไม่เคยได้มาอยู่อาศัยและไม่รู้จักใครเลยนั้นเป็นสิ่งที่เดียวที่ทำให้แม่ของเธอรู้สึกดีทางจิตใจเสมอเหมือนกับว่าแม่ของเธอจะได้รับการปกป้องคุ้มครองจากภัยอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับครอบครัว เป็นเสมือนเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจที่ดีที่สุดในสิ่งหนึ่งของแม่ของเธอ แม้ว่าการย้ายถิ่นฐานไปยังต่างถิ่นอาจทำให้พิธีกรรมการปฏิบัติหลายอย่างเกี่ยวกับการบูชาผีบรรพบุรุษอาจถูกลดทอนการปฏิบัติหรือไม่ได้กระทำอีกเลยก็ตาม แต่แม่ของเธอก็จะคอยบอกและสอนเสมอถึงธรรมเนียมการปฏิบัติในพิธีกรรมเหล่านี้ จนเมื่อเธอแต่งงานออกเรือนและย้ายถิ่นฐานมาอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ อาชีพค้าขายของเธอเองทำให้เธอมีความเชื่อในการบูชาเสด็จพ่อ ร.5 ในเริ่มแรกซึ่งตัวเธอเองมองว่าเป็นเรื่องปกติที่คนประกอบอาชีพค้าขายที่จะต้องบูชาเสด็จพ่อ ร.5 ดังเช่นที่เรามักพบเห็นและเป็นกระแสนิยมจวบจนปัจจุบัน เพราะการค้าขายมักต้องอาศัยโชคกลางและดวงเป็นส่วนประกอบเช่นกัน การบูชาก็คือการขอพรให้ได้รับโชคกลางในสิ่งที่คนในอาชีพนั้นต้องการนั่นเอง และตัวเธอเองก็ต้องการให้กิจการค้าขายของเธอเจริญรุ่งเรือง การขอพรต่างๆ จากเสด็จพ่อ ร.5 นั้นก็เพื่อให้เกิดความงอกงามในอาชีพของเธอเช่นกัน ภายหลังจึงเริ่มนับถือบูชาพระกนิษฐาในศาสนาฮินดู และก็เริ่มบูชาเทพเจ้าองค์อื่นๆ ในศาสนาฮินดูด้วยเช่นกัน ซึ่งตัวเธอเองเชื่อว่าการนับถือในความเชื่อเหล่านี้จะสามารถทำให้กิจการค้าขายของตัวเธอเจริญรุ่งเรืองนั่นเอง จากความเชื่อเรื่องการนับถือผีบรรพบุรุษที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่ยังเด็กจากแม่ของเธอเอง ทำให้ตัวเธอเริ่มให้ความสนใจในเรื่องของการทรงเจ้าเข้าผีด้วยเหตุผลที่ว่า ในชุมชนที่เธออาศัยอยู่เป็นหมู่บ้านจัดสรรย่านชานเมืองที่ไม่ไกลจากเขตตัวเมืองเชียงใหม่มากนักที่ยังสามารถพบเห็นพิธีกรรมการฟ้อนผี (ยกครู) ของเหล่าบรรดาร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ในละแวกหมู่บ้านใกล้เคียงกับหมู่บ้านจัดสรรของเธอ ซึ่งบ่อยครั้งที่เธอผ่านไปพบเห็นเธอมักมีความรู้สึกบางอย่างราวกับว่าอยากที่จะให้เธอนั้นเข้าไปร่วมอยู่พิธีกรรมดังกล่าวอยู่บ่อยครั้ง ความรู้สึกดังกล่าวนำมาสู่การรับขันเป็นร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ในที่สุด การที่เธอได้ก้าวเข้ามาสู่การร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ ทำให้เธอได้มีโอกาสพบเจอกับร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่มาหลายตาที่เข้าร่วมพิธีกรรมฟ้อนผี (ยกครู) ในละแวกใกล้เคียงกับที่เธออาศัยอยู่อย่างต่อเนื่องจนสนิทสนมคุ้นเคยกัน แม้สังคมของกลุ่มร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่จะเป็นสังคมที่ค่อนข้างใหญ่ แต่บ่อยครั้งที่เธอเองก็มักรู้สึกว่าสังคมแห่งนี้มันไม่ได้เป็นสังคมที่ค่อนข้างใหญ่อย่างที่เธอคิดเสมอ เพราะการที่เหล่าร่างทรงผีพื้นถิ่นต่างรู้จักกันแม้จะอยู่คนละพื้นที่เป็นเพราะสายผีบรรพบุรุษของคนทางภาคเหนือที่นับถือกันอยู่ก็มีเพียงไม่กี่สายหลักเท่านั้นที่แตกแขนงสายออกไป เมื่อมีการบอกกล่าวเรื่องราวของการจัดพิธีกรรมฟ้อนผียังแหล่งต่างๆ จึงมักทราบกันทั่วถึงอย่างรวดเร็ว จิตตราได้กล่าวย้ำกับผู้ศึกษาว่า พิธีกรรมฟ้อนผี ณ ช่วงอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ก็เช่นเดียวกัน เป็นเรื่องที่รับรู้กันโดยจิตสำนึกของการเป็นร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ที่ควรจัดสรรเวลาเข้ามาเข้าร่วมพิธีกรรม

ณ สถานที่แห่งนี้ให้ได้ซักครั้งหนึ่งหากมีโอกาสที่เหมาะสม ซึ่งร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่อีกหลายคนก็ยอมที่จะสละเวลาในการประกอบอาชีพส่วนตัวหรือในร่างทรงบางคนก็ทำงานประจำก็จะยอมลางานในวันนั้นเพื่อเข้าร่วมพิธีกรรม ณ ช่วงอนุสาวรีย์สามกษัตริย์เลยก็มี เพราะเมื่อก้าวถึงความหมายที่มีนัยยะในเชิงพื้นที่แล้วเหล่าบรรดาร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ต่างมีความเชื่อในลักษณะเดียวกันคือ เป็นสถานที่แห่ง *บารมี* และ *ศักดิ์* แห่งร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ พื้นที่แห่งพิธีกรรมอันเป็นการแสดงออกทางสัญลักษณ์เชิงอำนาจอุดมคติที่ยังคงความหมายเหล่านี้อยู่เสมอแม้กาลเวลาจะผ่านไปก็ยุคสมัยก็ตามแต่ แต่ในทัศนะของตัวเธอมองว่าคุณค่าทางความหมายเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งนั้น แม้ตัวเธอจะมีความเชื่อในเรื่องผีบรรพบุรุษที่ถูกปลุกฝังและถ่ายทอดผ่านแม่ของเธอมามากเพียงใดก็ตาม ความเชื่อเหล่านี้ได้เดินทางมาสู่จุดอ้อมตัวของชีวิตเธอจนในที่สุดตัวเธอก็พยายามแสวงหาความเชื่อใหม่ๆ ก่อนที่ตัวเธอเองจะหันเหมาสู่ความเชื่อเรื่องการเข้าทรงเทพเจ้าในศาสนาฮินดูต่อมา

โดยในเริ่มแรกนั้นก็เริ่มจากการที่เธอนับถือเทพเจ้าในศาสนาฮินดูเพื่อให้โชคลาภในกิจการของเธออยู่ก่อนหน้า ประกอบกับตัวเธอนั้นเป็นคนที่ไม่ยึดติดอยู่กับความเชื่อเดิม แต่ยอมรับและเปิดโอกาสให้กับตัวเองได้ศึกษาและเรียนรู้ในความเชื่อใหม่ในทุกเมื่อที่ตัวเธอเองมีโอกาส ทำให้ตัวเธอได้มีโอกาสรู้จักกับกลุ่มคนที่นับถือเทพเจ้าฮินดูเช่นกันและถูกชักจูงให้เข้าร่วมรับขันครุเพื่อเป็นร่างทรงเทพฮินดู ณ ตำแหน่งปุ่จอมราชันย์ เธอกล่าวว่ารูปแบบพิธีการในพิธีกรรมการลงประทับทรงของเหล่าบรรดาองค์เทพฮินดูต่างๆ เหล่านี้ช่างต่างออกไปจากรูปแบบการทรงเจ้าในพิธีกรรมการฟ้อนผีของร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่อย่างสิ้นเชิง แต่ตัวเธอมองว่าเป็นเพราะความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ย่อมส่งผลแต่ความแตกต่างทางค่านิยมในพิธีกรรม ซึ่งปัจจุบันนี้เธอเป็นร่างทรงที่ควบระหว่งการเป็นร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ และการเป็นร่างทรงเทพฮินดูร่วมกัน ถึงแม้บ่อยครั้งที่การเป็นร่างทรงที่นับถือทั้งสองสิ่งในเวลาเดียวกันจะถูกกลุ่มร่างทรงของแต่ละฝ่ายต่อต้านก็ตาม แต่ตัวเธอมองว่าตัวเธอนั้นมีความศรัทธาในสิ่งที่ตัวเธอยึดถืออยู่และทั้งสองสิ่งที่ยึดถือนี้ต่างก็แยกออกจากกันโดยความหมายอยู่แล้ว ในพิธีกรรมการฟ้อนผี ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ เธอจึงต้องทำหน้าที่ของทั้งสองสิ่งที่นับถือร่วมกัน โดยเธอจะอาศัยช่วงเวลาหนึ่งสำหรับการร่วมบวงสรวงเหล่าบรรดาองค์เทพในศาสนาฮินดูร่วมกับกลุ่มร่างทรงเทพฮินดูก่อนในเวลาช่วงเช้าถึงก่อนเที่ยง และในช่วงเวลาบ่ายเธอจึงผลัดเปลี่ยนตัวเองมาเป็นร่างทรงเทพผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ ซึ่งตัวเธอมองว่าทั้งสองสิ่งนี้ตัวเธอสามารถที่จะนับถือและรักษาไว้ร่วมกันได้ แม้ว่าจะถูกหลายๆ คนทักท้วงว่าการกระทำดังกล่าวดูไม่เหมาะสมก็ตาม

เตี้ย ร่างทรงเทพฮินดูผู้ไม่ประสงค์ออกนาม เด็กหนุ่มวัย 24 ปี ที่อาศัยอยู่ในย่านชุมชนกู่เต้า ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเข้าร่วมสวดมนต์วันศีลใหญ่ทุกวัน

อังคารที่วัดเทพมณเฑียร จังหวัดเชียงใหม่ เปรียบเสมือนการได้เข้าร่วมพิธีกรรมอย่างหนึ่งซึ่งทำให้ตนเองนั้นสามารถฝึกฝนจิตใจให้สงบยิ่งขึ้น และสามารถที่จะรับพลังงานจากองค์เทพต่างๆ อันจะนำตนเองไปสู่การประสบผลสำเร็จในชีวิตได้ดียิ่งขึ้น การเข้าร่วมสวดมนต์ในวันศิลาใหญ่ที่วัดเทพมณเฑียร เชียงใหม่ เริ่มต้นจากการที่ชีวิตครอบครัวของตนเองนั้นยากจน จึงทำให้พยายามหาที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ การเริ่มศรัทธาในเทพเจ้าอินทคูทำให้ชีวิตของตนเองเป็นไปในทางที่ดีขึ้น จากความยากจนที่มีเพียงรถจักรยานเพียงคันเดียวปั่นเพื่อไปเรียนหนังสือและโรคหอบหืดที่ประจำตัวก็มักมีอาการรุนแรงอย่างต่อเนื่องได้สร้างความทุกข์ใจให้กับตนเองตลอดเวลา จึงนับถือองค์เทพในศาสนาฮินดูเรื่อยมาพร้อมกับการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มคนที่มีความศรัทธาในรูปแบบความเชื่อเดียวกัน และถูกชักชวนให้เข้าร่วมสวดมนต์ ณ สถานที่แห่งนี้ ซึ่งเริ่มแรกนั้นก็เพียงการเข้าร่วมสวดมนต์ธรรมดา แต่เมื่อเริ่มทำบ่อยครั้งขึ้นจึงทำให้ตนเองนั้นรู้สึกได้ถึงจิตที่สงบนิ่งที่สามารถติดต่อสื่อสารกับองค์เทพต่างๆ ได้

เช่นเดียวกับ แก้ววิมล (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 41 ปี ร่างทรงเทพอินทคูอีกท่านหนึ่ง อาศัยอยู่ในตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งค่อนข้างไกลจากวัดเทพมณเฑียร จังหวัดเชียงใหม่พอสมควร แต่เธอก็เดินทางมาร่วมสวดมนต์ทุกเย็นวันอังคารซึ่งถือเป็นวันศิลาใหญ่ตามความเชื่อของชาวฮินดู เธอเชื่อว่าการได้มาร่วมสวดมนต์ในสถานที่ที่เต็มไปด้วยมวลหมู่เทพจำนวนมาก จะทำให้เธอได้รับพลังจากองค์เทพเป็นอานิสงส์จากความเชื่อและความศรัทธาในศาสนาฮินดูนั่นเอง แม้สถานที่แห่งนี้จะมีข้อห้ามที่ไม่ให้มีการทรงเจ้าหรือประทับทรงจากองค์เทพ แต่ตัวเธอยอมรับว่าบ่อยครั้งที่เธอร่วมสวดมนต์ในวัดเทพมณเฑียร จังหวัดเชียงใหม่ เธอมักควบคุมตัวเองไม่ได้ ตัวสั่นและสามารถกล่าวสวดมนต์เป็นภาษาสันสกฤตได้ทั้งที่ตัวเองไม่สามารถอ่านหรือพูดภาษาสันสกฤตได้เลยแม้แต่น้อยในชีวิตประจำวัน ซึ่งอาการเหล่านี้คล้ายกับว่ากำลังถูกองค์เทพในศาสนาฮินดูประทับร่างของเธออยู่ ซึ่งเธอก็จะพยายามไม่แสดงอาการที่จะเป็นพิรุณกับผู้อื่นให้มากที่สุดเพื่อเป็นการเคารพต่อกฎข้อห้ามของสถานที่ อีกทั้งเธอยังกล่าวอีกว่า ภายหลังจากคล้ายถูกองค์เทพประทับร่างของเธอ ตัวเธอเองจะรู้สึกได้ว่าเธอสามารถติดต่อสื่อสารกับองค์เทพได้บ่อยครั้งขึ้น

บุ๋ม จารุณี (ไม่เปิดเผยนามสกุล) ร่างทรงเทพอินทคู เธออายุ 30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยรัฐบาลมีชื่อของจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันทำงานอยู่ในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ พื้นเพของเธอเป็นคนที่มีความสนใจศาสตร์ด้านการพยากรณ์มาตั้งแต่สมัยยังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนเมื่อเธอสอบติดมหาวิทยาลัยรัฐบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ขณะนั้นเธอมีอายุ 19 ปี เธอเริ่มหาซื้อหนังสือที่สอนเกี่ยวกับศาสตร์การพยากรณ์ โชคชะตาต่างๆ มาศึกษาเป็นจำนวนหลายเล่มอยู่ระยะเวลาหนึ่งจนมีเพื่อนในมหาวิทยาลัยที่รู้จักกันและทราบว่าเธอศึกษา

เรื่องเหล่านี้ จึงขอให้เธอลองทำการดูดวงให้กับเพื่อนๆ ของเธอ ซึ่งก็ตรงบ้างไม่ตรงบ้าง แต่นั่นก็เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เธอหันมาสนใจศาสตร์ทางด้านการพยากรณ์ โชคชะตานี้อย่างจริงจังจนเธอมั่นใจในทักษะการทำนายดวงชะตาของเธอในระดับหนึ่ง จึงเริ่มเปิดรับการดูดวงโดยการออกตั้งร้านข้างทางที่ตลาดหน้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในช่วงเย็นบริเวณทางเท้าริมรั้วของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยที่ในสมัยนั้นทางหน่วยงานของรัฐยังไม่ได้เข้ามาจัดการระบบการทำการค้าขายบนทางเท้าจึงทำให้เธอสามารถปูเสื่อตั้งร้านได้ในขณะนั้น และกลุ่มลูกค้าของเธอก็จะเป็นกลุ่มนักศึกษาในย่านนั้นนั่นเอง ซึ่งเธอยอมรับว่าการรับดูดวงในช่วงนั้นสามารถทำรายได้ให้เธอได้มากอยู่พอสมควร แต่เธอก็ต้องยุติการรับดูดวงของเธอหลังจากนั้นเพียงไม่กี่เดือนถัดมา เธอเล่าว่าในช่วงก่อนที่เธอจะยุติการรับดูดวงนั้นเป็นเพราะเธอฝันเห็นองค์เทพอินทรีที่เข้ามาเตือนเธอเรื่องการรับดูดวง โดยองค์เทพกล่าวในลักษณะที่ว่าตัวเธอนั้นไม่สามารถดูดวงให้ผู้อื่นได้ เหตุเพราะตัวเธอนั้นยังไม่ได้ทำการยกครูอย่างถูกต้อง ซึ่งเธอก่อนข้างตกใจกับเหตุการณ์ในฝันดังกล่าวซึ่งเธอฝันติดต่อกันหลายครั้งในช่วงเวลาไม่กี่วัน ตัวเธอจึงตัดสินใจยุติการรับดูดวงหลังจากนั้น แต่ก็ยังคงมีลูกค้าที่เคยดูดวงกับเธอติดต่อกันให้เธอดูดวงให้อีกอยู่เรื่อยๆ แต่เธอก็ต้องปฏิเสธไป ประกอบกับภายหลังจากที่เธอยุติการรับดูดวงโดยเด็ดขาดแล้วนั้น ตัวเธอเองเริ่มรู้สึกตัวเธอนั้นมีสัมผัสที่พิเศษบางประการในเรื่องของสิ่งเหนือธรรมชาติ เธอจึงเริ่มฝึกสมาธิและเข้าร่วมการปฏิบัติธรรมตามสำนักสงฆ์ต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทำให้ความรู้สึกในสัมผัสพิเศษในตัวเธอนั้นหายไปแต่ก็ไม่ได้เป็นผลและกลับทำให้เธอสัมผัสได้กับสิ่งเหนือธรรมชาติได้ดีกว่าเดิม จนเธอได้รู้จักกับหญิงคนหนึ่งซึ่งร่วมปฏิบัติธรรม ณ สถานปฏิบัติธรรมแห่งหนึ่งกับเธอ ได้ชักชวนให้เธอไปปรึกษาเรื่องดังกล่าวกับร่างทรงเทพอินทรีคนหนึ่งซึ่งเป็นลูกศิษย์ของปู่จอมราชันย์ โดยร่างทรงคนดังกล่าวได้แนะนำให้เธอครอบครูกับปู่จอมราชันย์แล้วชีวิตของเธอจะดีขึ้น เธอจึงตัดสินใจอยู่หลายวันจึงกลับไปหาร่างทรงเทพอินทรีคนดังกล่าวให้พาตนไปครอบครูและฝากตัวเป็นลูกศิษย์ของตำหนักปู่จอมราชันย์ ซึ่งนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นร่างทรงเทพอินทรีอย่างเต็มตัวของเธอ ในช่วงแรกๆ ของการฝากตัวเป็นศิษย์ของตำหนักปู่จอมราชันย์นั้น พิธีกรรมแทบทุกพิธีกรรมที่เธอสามารถเข้าร่วมได้ เธอก็จะเข้าร่วมเสมอซึ่งรวมไปถึงการเข้าร่วมพิธีบวงสรวง ณ ลานอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ ซึ่งเธอจะเข้าร่วมเกือบทุกปีเพราะตำหนักของปู่จอมราชันย์จะประชาสัมพันธ์เสมอว่าพิธีกรรมดังกล่าวทางตำหนักเป็นแม่งานจัดร่วมกับกลุ่มร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ และในแต่ละปีที่เธอเข้าร่วมพิธีกรรมบวงสรวง ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ เธอจะไม่สามารถรู้ล่วงหน้าว่าเทพเจ้าอินทรีองค์ใดที่จะลงประทับร่างของเธอ เนื่องจากตัวเธอนั้นฝากตัวเป็นศิษย์ทั่วไปของตำหนักปู่จอมราชันย์เท่านั้น การเข้าร่วมพิธีกรรมดังกล่าวจึงเปรียบเสมือนการมาเพื่อรับพลังจากเทพเจ้าอินทรีที่เจ้าสำนักได้จัดพิธีกรรมการบวงสรวงร่วมกับกลุ่มร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ ซึ่งในบางปีที่เธอเข้าร่วมเธอก็รู้ได้ว่าตัวเธอไม่ถูกเทพเจ้าอินทรีประทับ (ถูกเข้าทรง) ในระหว่างพิธีกรรมการบวงสรวง แต่ด้วยเสียงดนตรีที่ขับกล่อมในระหว่างพิธีกรรมเหมือนมีบางสิ่งที่ทำให้เธอต้องร่วมเดินระบำ (ฟ้อน)

แบบอินเดีร่วมกับร่างทรงเทพอินดูอื่นๆ การร่วมเดินระบำของกลุ่มร่างทรงเทพอินดูจะรวมกลุ่มกัน อยู่ใกล้กับแท่นบวงสรวงของตำหนักปุจ้อมราชันย์ โดยที่ร่างทรงเทพอินดูส่วนใหญ่จะไม่ไปร่วมอยู่ในกลุ่มของร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ เป็นเพราะเทพและผีจะไม่ยุ่งเกี่ยวกัน แม้บางครั้งจะเลี้ยงไม่ได้ที่ต้องใช้สถานที่ร่วมกัน แต่ภายหลังที่พิธีกรรมเสร็จสิ้นก็จะเห็นได้ว่าร่างทรงเทพอินดูหลายคนก็รู้จักหรือเป็นเพื่อนกันกับกลุ่มร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่เช่นกัน แม้ว่าปัจจุบันนี้ ด้วยตำแหน่งในหน้าที่การงานของเธอจะทำให้เธอต้องร้างลาจากการเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ ที่ทางตำหนักปุจ้อมราชันย์จัดขึ้น แต่ตัวเธอก็ยังคงนับถือเทพเจ้าอินดูและเชาบูชาเทวรูปเทพเจ้าต่างๆ ในศาสนาอินดูมาบูชาไว้ที่บ้านของเธอ และเธอก็ยังคงศึกษาศาสตร์การดูดวงและรับดูดวงให้กับลูกค้าที่เคยใช้บริการจากเธออยู่บ้างในบางโอกาสแต่ไม่ได้ทำเป็นงานหลักแต่อย่างใด

ผู้ ร่างทรงเทพอินดูผู้ไม่ประสงค์ออกนาม หญิงวัย 46 ปี เธอเป็นอดีตสถาปนิกที่ผันตัวเองมาเปิดตำหนักดูดวงที่มีลูกค้าเข้ามาใช้บริการจำนวนมากอีกท่านหนึ่งและเป็นตำหนักที่เปิดรับดูดวงมาแล้วถึง 13 ปี ปัจจุบันการดูดวงกับเธอต้องมีการนัดหมายจองเวลากันล่วงหน้า หากเป็นลูกค้าอาจารย์ที่ไม่นัดหมายเวลาล่วงหน้าอาจต้องเสียเวลารอเธอให้บริการกับลูกค้าที่จองเวลากับเธอก่อน ซึ่งบ่อยครั้งลูกค้าอาจารย์กลุ่มดังกล่าวก็จะไม่ได้รับการดูดวงจากเธอในวันนั้น เนื่องจากความอ่อนล้าจากใช้ชีวิตในการสื่อสารกับองค์เทพในการดูดวงนั่นเอง เธอเล่าว่าก่อนหน้าที่เธอจะผันตัวเองมาเป็นร่างทรงและเปิดตำหนักรับดูดวง เธอมีอาชีพเป็นสถาปนิกอยู่ในบริษัทมีชื่อแห่งหนึ่ง ด้วยอาชีพสถาปนิกของเธอทำให้เธอได้มีโอกาสในการศึกษาในศาสตร์เกี่ยวกับฮวงจุ้ยรวมไปถึงศาสตร์ด้านตัวเลขที่จะเป็นมงคลในการออกแบบสิ่งก่อสร้างต่างๆ ให้กับลูกค้าของเธอ ศาสตร์แขนงต่างๆ เหล่านี้คือจุดเริ่มต้นในเรื่องของการศึกษาศาสตร์เกี่ยวกับทำนายโชคชะตาต่างๆ จากตำราหลายสำนักและนำมาประยุกต์ใช้กับกลุ่มลูกค้าของเธอซึ่งเธอจะติดตามกลุ่มลูกค้าเหล่านี้ภายหลังเสร็จสิ้นมอผลงานว่า หลักโหราศาสตร์เหล่านี้ส่งผลอย่างไรกับกลุ่มลูกค้าของเธอ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็จะจะมีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดี จึงทำให้เธอเริ่มมั่นใจในหลักการทางโหราศาสตร์หลายแขนงที่เธอศึกษา เธอยังกล่าวอีกว่าในศาสตร์เหล่านี้มักมีหลักการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องของเทพเจ้าซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็จะจะเป็นเทพเจ้าในศาสนาอินดู จึงทำให้เธอเริ่มนับถือเทพเจ้าอินดูตามที่เธอได้ศึกษามา การนับถือในเทพเจ้าอินดูยังเป็นอีกจุดเริ่มต้นของการทำให้เธอได้ปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนที่มีความเชื่อในรูปแบบเดียวกันที่ตำหนักครุมาตา ซึ่งเป็นตำหนักที่นับถือเทพเจ้าอินดูในนิกายศักติ (Saktism) หรือชยาเทพเจ้านั่นเอง เนื่องจากเป็นตำหนักที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากบ้านของเธอในตำบลสันทรายหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จึงทำให้เธอมักเดินทางไปเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นของตำหนักครุมาตาแห่งนี้จนนำไปสู่การครอบครู ซึ่งเหตุผลของการครอบครูเทพเจ้าอินดูในนิกายศักติของเธอก็เพื่อยังประโยชน์ในอนาคตที่เธอคาดว่าจะนำความรู้ด้านโหราศาสตร์ที่ได้เคยศึกษามานำมาใช้ให้เกิดประโยชน์จากการรับดูดวง

ให้กับผู้ที่สนใจ โดยเริ่มแรกที่เขาเริ่มเปิดตำหนักรับดูดวงก็เป็นการดูดวงตามหลักโหราศาสตร์ทั่วไป ที่ศึกษามา แต่เมื่อนานเข้าเขาเริ่มสัมผัสได้ว่าในการดูดวงให้กับลูกค้าในแต่ละครั้งเขามักสัมผัสได้ว่าจะมีองค์เทพเจ้าฮินดูพยายามที่จะสื่อสารกับเขาเกี่ยวกับเรื่องราวของดวงชะตาของลูกค้าที่เขาได้รับดูในแต่ละคน ซึ่งในลูกค้าแต่ละคนที่เข้ามารับการดูดวงจากเขาก็มักจะมีปัญหาที่นำมาปรึกษาแตกต่างกัน ในลูกค้าแต่ละรายจึงทำให้เขานั้นใช้จิตที่สื่อสารกับเทพเจ้าต่างองค์ในปัญหาที่แตกต่างกัน รวมไปถึงลูกค้าคนนั้นๆ ต้องมีจิตที่เชื่อมโยงกับเทพเจ้าองค์นั้นๆ ด้วย และบ่อยครั้งที่การดูดวงของเขาด้วยการใช้จิตสื่อสารกับองค์เทพเจ้าฮินดูก็มักจะถูกเทพเจ้าลงประทับเลขก็มีเพื่อสื่อสารถึงปัญหาที่ลูกค้าคนนั้นๆ ของเขานำมาปรึกษา ในทุกครั้งที่เขาถูกองค์เทพเจ้าประทับทรงเขาจะยังคงมีสติแต่ตัวเขาจะไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ ด้วยการดูดวงที่ใช้จิตในการสื่อสารกับองค์เทพเจ้าฮินดูที่บ่อยครั้งถึงกับมีการประทับทรงขององค์เทพเจ้าฮินดูนั่นเอง ทำให้ตำหนักของเขาเป็นที่รู้จักอย่างรวดเร็ว จนปัจจุบันนี้เขาต้องจำกัดจำนวนในการรับลูกค้าที่เข้ามาดูดวงกับเขาเพียงแค่วันละ 10 รายเท่านั้น โดยลูกค้าหนึ่งรายจะใช้เวลาในการดูดวงขั้นต่ำคือ 1 ชั่วโมง จึงเป็นสาเหตุที่เขาต้องทำการจำกัดจำนวนลูกค้าของเขาไว้ในจำนวนจำกัดเท่านี้ก็เพื่อให้การทำงานโยคะชะตาของเขาให้กับลูกค้ามีประสิทธิภาพนั่นเอง และในส่วนของการเข้าร่วมพิธีกรรมการฟ้อนบวงสรวง ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์โดยเริ่มแรกนั้นตัวเธอก็ไม่ได้เข้าร่วมในนามของตำหนักครุมาตาแต่อย่างใด เนื่องจากเธออยู่ในต่างอำเภอจึงเป็นปัญหาเกี่ยวกับการเดินทางของเธอนั่นเอง แต่เมื่อเธอปฏิเสธการเข้าร่วมอย่างไรก็ตามในวันที่มีการจัดพิธีบวงสรวง ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ ตัวเธอเองจะรู้สึกว่าวันดังกล่าวเธอจะกระวนกระวายไม่เป็นตัวของเธอเอง และหากรับลูกค้าที่มารับการดูดวงจากเธอ ตัวของเธอก็จะไม่สามารถใช้จิตเพื่อสื่อสารกับองค์เทพเจ้าใดๆ ได้เลยราวกับว่าองค์เทพเจ้าไม่ต้องการให้ตนเองรับลูกค้าในวันนั้นจนเธอเองต้องขอปฏิเสธลูกค้าในวันดังกล่าวและในปีถัดมาราวปี พ.ศ. 2549 เธอจึงได้เดินทางเข้าร่วมพิธีกรรมฟ้อนบวงสรวง ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์กับกลุ่มร่างทรงตำหนักครุมาตาในที่สุด และก็ปฏิบัติเช่นนี้มาทุกปีไม่เคยขาดช่วง

เธอร่างทรงเทพฮินดูผู้ไม่ประสงค์ออกนาม เธอเป็นสาวประเภทสอง อายุ 30 ปี ปัจจุบันมีอาชีพด้านการสื่อสารมวลชนอยู่ในกรุงเทพมหานคร เธอออกถึงประวัติส่วนตัวของเธอคร่าวๆ ว่า เธอมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดลำปาง หลังจากจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดลำปาง เธอก็สอบติดระดับอุดมศึกษาได้มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ การเข้ามาใช้ชีวิตโดดเดี่ยวตามลำพังห่างจากพ่อแม่ของเธอ ทำให้เธอต้องเรียนรู้กับสังคมแห่งใหม่คนเดียวซึ่งก็ไม่ได้เป็นปัญหาในการใช้ชีวิตของเธอแต่อย่างใด สังคมแห่งใหม่ทำให้เธอได้รู้จักเพื่อนกลุ่มใหม่ในมหาวิทยาลัยที่เธอศึกษาอยู่ โดยเป็นเพื่อนกลุ่มของผู้หญิง เกย์และสตรีข้ามเพศ (สาวประเภทสอง) เป็นส่วนใหญ่ เธอมีเพื่อนที่สนิทและอยู่ในกลุ่มเดียวกันอยู่สองคน ซึ่งเพื่อนหนึ่งในนั้นของเธอมีความเชื่อ

และศรัทธาในเทพเจ้าของศาสนาฮินดูและนิยมการดูดวงกับตำหนักร่างทรงเทพฮินดูแห่งหนึ่งในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเพื่อนของเธอก็มักชักชวนให้เธอเดินทางไปเป็นเพื่อนในการไปดูดวงอยู่บ่อยครั้ง ในทุกครั้งที่เดินทางไปส่งเพื่อนสนิทของเธอ ตัวเธอเองก็มักจะร่วมขอรับการดูดวงของเธอจากร่างทรงเทพฮินดูเช่นกัน ซึ่งเธอยอมรับว่าเธอค่อนข้างเสียดการดูดวงมากภายหลังจากที่มาขอรับการดูดวงจากร่างทรงเทพฮินดูแห่งนี้ เธอกล่าวว่าเวลาที่ร่างทรงดูดวงให้กับเธอและเพื่อนก็มักจะแนะนำให้สาวบุญของค์เทพฮินดูองค์ต่างๆ ตามความเหมาะสมของดวงแต่ละคนนั่นเอง ซึ่งก็ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มแรกที่ทำให้เธอหันมาสนใจและนับถือในองค์เทพเจ้าฮินดู โดยเทพเจ้าฮินดูที่เธอนับถือแรกๆ นั้น คือพระแม่อุมาเทวี เพราะเป็นเทพที่จะประทานพรให้เกิดโชคลาภที่ดี และพระแม่ลักษมี ที่จะให้พรเกี่ยวกับโชคลาภและความงาม เพราะตนเป็นสาวประเภทสองจึงสนใจในเรื่องความสวยความงามเป็นพิเศษ การนับถือในเทพเจ้าของตัวเธอนั้นก็เป็นเหมือนคนทั่วไปที่มีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าฮินดู จนตัวเธอก็ฝากตัวเป็นลูกศิษย์ของตำหนักร่างทรงเทพฮินดูที่เธอเดินทางไปขอรับการดูดวงอยู่บ่อยครั้งนั่นเอง และผ่านไปราวช่วงที่การเรียนของเธอกำลังจะเลื่อนขึ้นชั้นปีที่ 2 ช่วงปิดภาคการศึกษาในเดือนเมษายนหลังช่วงเทศกาลสงกรานต์เธอถูกชักชวนจากร่างทรงเทพฮินดูตำหนักที่ตนฝากตัวเป็นศิษย์อยู่นั้นให้ร่วมเดินทางมาร่วมบวงสรวงองค์เทพ ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ ซึ่งในตอนแรกเธอเข้าใจว่าเป็นพิธีการบวงสรวงทั่วไปจึงร่วมเดินทางไปด้วย แต่เมื่อมาถึงยังอนุสาวรีย์สามกษัตริย์เธอก็กลับพบว่าพื้นที่ของลานอนุสาวรีย์นั้น ได้ถูกใช้เป็นที่ประกอบพิธีกรรมฟ้อนผึของเหล่าบรรดาร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ ซึ่งตัวเธอเองค่อนข้างตกใจกับเหตุการณ์ที่ปรากฏ ณ ขณะนั้น แต่ในโซนหนึ่งของพื้นที่พิธีกรรมก็ยังคงมีกลุ่มร่างทรงเทพฮินดูที่รวมตัวกันอยู่ ร่วมประกอบพิธีกรรมอยู่ห่างออกไปจากซุ้มฟ้อนผึของร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ไม่ไกลนักแต่ใกล้กับแท่นประดิษฐานองค์สามกษัตริย์ ก็มีการประกอบพิธีบวงสรวงของกลุ่มร่างทรงเทพฮินดูอยู่ ซึ่งหลายคนหลังจากบวงสรวงเสร็จต่างก็รายร่ำว่ากำลังถูกลงประทับจากร่างทรงเทพฮินดู ซึ่งร่างทรงเทพฮินดูที่พาตนเองมาในวันนั้นหลังจากร่วมการบวงสรวงเสร็จถูกร่างทรงประทับทรงเช่นกัน ซึ่งร่างทรงคนดังกล่าวก็เดินเข้าไปร่ำร่ำกับกลุ่มร่างทรงเทพฮินดูด้วยกันที่รายร่ำกันเป็นกลุ่มใหญ่ก่อนที่จะเดินมาดึงมือของเธอให้เข้าไปอยู่ในกลุ่มของร่างทรงเทพฮินดูกลุ่มนั้น พร้อมทั้งกล่าวบทสวดอะไรซักอย่างก่อนจะจับแขนเธอแล้วบอกให้เธอหลับตาแล้วหมุนตัวอยู่หลายรอบซึ่งเธอก็ทำตามและหลังจากนั้นเธอกล่าวว่า เธอเหมือนไม่รู้สึกร่างไปชั่วขณะหนึ่งคล้ายกับว่าตัวเธอก็ถูกร่างทรงเทพฮินดูลงประทับร่าง โดยเหตุการณ์หลังจากวันนั้นร่างทรงเทพฮินดูที่พาเธอไปเข้าร่วมพิธีบวงสรวง ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์บอกกับเธอว่า ตัวเธอกำลังถูกร่างทรงประทับร่างในวันนั้นและบอกกับเธอให้รับขันครูเพื่อให้เป็นร่างทรงเทพฮินดูที่ถูกต้อง ซึ่งไม่นานนักเธอก็ตัดสินใจรับขันครูต่อจากร่างทรงเทพฮินดูคนดังกล่าวและมักเข้าร่วมพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบูชาเทพเจ้าในศาสนาฮินดูเรื่อยมา รวมไปถึงการเข้าร่วมพิธีบวงสรวง ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ทุกๆ ปี จนปัจจุบันนี้แม้ตัวเธอจะโยกย้ายถิ่นฐานไป

ทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานครก็ตาม หากได้รับการบอกกล่าวจากร่างทรงคนอื่นๆ ถึงการจัดพิธีกรรม เธอก็จะเดินทางขึ้นมาเชียงใหม่เพื่อร่วมพิธีเสมอ เธอกล่าวว่าถึงแม้ในกรุงเทพมหานครจะเป็นแหล่งรวมของความเชื่อเรื่องเทพเจ้าฮินดูที่เป็นที่รู้จักและยิ่งใหญ่กว่าเชียงใหม่ก็ตาม แต่ตัวเองกลับรู้สึกผูกพันกับสังคมากร่างทรงเทพฮินดูที่นี่ จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้เธอต้องกลับมาเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ ที่จัดกันโดยร่างทรงเทพฮินดูในจังหวัดเชียงใหม่อยู่จนถึงทุกวันนี้

แม้ค คมสัน (ไม่เปิดเผยนามสกุล) ร่างทรงเทพฮินดูผู้ไม่ประสงค์ออกนาม อายุ 30 ปี ที่เพิ่งเริ่มเป็นร่างทรงเทพฮินดูได้ 4 ปี แม้กล่าวถึงพัฒนาการสู่การเป็นร่างทรงเทพฮินดูของตัวเองว่า ก่อนหน้าที่เขาจะหันเหตนเองมาเป็นร่างทรงเทพฮินดู ชีวิตด้านการศึกษาของเขาถือได้ว่าล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากตัวเองไม่สามารถเรียนจบในระดับอุดมศึกษาด้วยข้อจำกัดของชีวิตขณะที่ตัวเองต้องทำงานหาเลี้ยงตัวเองเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนของตัวเองบางส่วน เพราะค่าใช้จ่ายจากทางบ้านที่ส่งให้ในแต่ละเดือนนั้น ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในแต่ละเดือน โดยตัวเขามีทักษะด้านการเต้นอยู่ในระดับดีคนหนึ่ง เพราะในสมัยที่ยังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมเขาเป็นสมาชิกของทีมเชียร์ลีดเดอร์ของโรงเรียนที่เขาศึกษา จึงอาศัยความสามารถที่ติดตัวมารับงานเป็นผู้นำเต้นแอโรบิคตามสถานที่ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสวนสุขภาพ สนามกีฬา หรือแม้แต่ตามสถานที่ราชการที่จัดให้มีกิจกรรมการเต้นแอโรบิคในช่วงเย็น ซึ่งเป็นการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ก่อนที่ในช่วงหลังจะได้งานตามศูนย์ฟิตเนสหลายแห่งในจังหวัดเชียงใหม่และเลื่อนสถานะมาเป็นครูสอนเต้นที่มีคนรู้จักมากมาย จากการรับงานในหลายแห่งต่อวันถึงแม้จะเป็นช่วงเย็น แต่การรับงานเหล่านี้ทำให้แม่ก็ต้องเตรียมความพร้อมก่อนการเริ่มงานหลายอย่าง ทั้งเพลงที่จะใช้ในการสอนแต่ละที่ที่จะต้องไม่ซ้ำกัน รวมไปถึงการออกแบบท่าเต้น ทำให้ตัวเองต้องใช้ชีวิตในช่วงที่กำลังศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยอย่างทุลักทุเล จนในที่สุดการเรียนที่ต้องขยายอายุการศึกษาจนครบ 8 ปีการศึกษาของเขาก็ไม่สามารถทำให้เขาเรียนจบได้ตามความคาดหวัง ชีวิตในช่วงดังกล่าวได้ดึงเอาชีวิตของเขาหันเข้าหาที่พึ่งทางจิตใจอย่างหนักทั้งการเข้าวัดทำบุญ เข้าร่วมปฏิบัติธรรมตามสำนักสงฆ์ต่างๆ จนมีเพื่อนในกลุ่มที่เป็นครูสอนเต้นที่รู้จักกันก็พาตนไปปรึกษาและปรับทุกข์กับตำหนักร่างทรงเจ้าแม่กวนอิมย่านตำบลวัดเกตการาม อำเภอเมืองเชียงใหม่ ซึ่งภายในตำหนักแห่งนี้ไม่เพียงเป็นตำหนักประทับทรงของเจ้าแม่กวนอิมเท่านั้น แต่พื้นที่ภายในตำหนักแห่งนี้ยังเต็มไปด้วยเทวรูปตามความเชื่อของศาสนาฮินดูเช่นกัน ซึ่งเทวรูปแต่ละองค์จะมีการสร้างสิ่งปลูกสร้างมีหลังคาขึ้นเพื่อประดิษฐานองค์เทวรูปเหล่านั้น การได้เข้าไปปรึกษากับร่างทรงเจ้าแม่กวนอิมทำให้แม่รู้สึกดีและเริ่มรู้สึกศรัทธาในองค์เจ้าแม่กวนอิมในเริ่มแรก จึงเริ่มหาเช่าบูชาเทวรูปเจ้าแม่กวนอิมจากตำหนักของร่างทรงมาบูชาไว้ที่ห้อง อย่างไรก็ตามตำหนักร่างทรงเจ้าแม่กวนอิมที่แม่ศรัทธานั้นไม่เพียงจะประทับทรงเจ้าแม่กวนอิมเพียงองค์เดียวเท่านั้น หากแต่ยังมีการประทับทรงองค์เทพเจ้าในศาสนาฮินดู พ่อปู่ฤาษี รวมถึงสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (พระองค์ดำ)

และเสด็จพ่อ ร.5 อีกด้วย ซึ่งนั่นทำให้แม่เริ่มซึมซับและเริ่มศรัทธาในองค์เทพของศาสนาฮินดูต่อมา โดยเริ่มจากพระคณศ เนื่องจากเป็นเทพแห่งศิลปะวิทยาการตามความเชื่อของคนไทย และต่อมาจึงรับชันครุจากตำหนักร่างทรงดังกล่าว โดยเป็นการรับชันครุองค์พระคณศและเป็นร่างทรงที่ฝากตัวเป็นศิษย์ของตำหนักนี้ในที่สุด แม่ก็กล่าวว่า ภายหลังจากที่ตนรับชันครุเป็นร่างทรงขององค์พระคณศแล้วนั้น ตนเองรู้สึกได้ว่าสภาพชีวิตและจิตใจของตนเองดีขึ้นกว่าก่อนหน้านี้มาก ในการทำงานทุกครั้งตนจะตั้งจิตอันเป็นสมาธิระลึกถึงองค์เทพต่างๆ ให้ประสิทธิ์ประสาทพรแก่ตนเองให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้ค่อนข้างส่งผลดีกับตนเอง จนมีผู้ติดต่อว่าจ้างกับตนเองเพิ่มมากขึ้น และล้วนแล้วแต่เป็นการจ้างงานในระยะยาวเกือบทั้งสิ้น หลังจากการเป็นร่างทรงเทพฮินดูเมื่อใดที่ตำหนักของเจ้าแม่กวนอิมที่แม่รับชันครุมา มีการจัดงานหรือพิธีกรรมต่างๆ แม่ก็จะเข้าร่วมเสมอ โดยที่แม่ก็ยังกล่าวอีกว่า การจัดพิธีกรรมต่างๆ ของตำหนักนั้นเป็นเหมือนการเรียกรวมลูกศิษย์ของตำหนัก และทุกครั้งที่พิธีกรรมแล้วเสร็จในช่วงท้ายของพิธีการก็มักจะมีการบรรเลงดนตรีเพื่อให้เหล่าบรรดาลูกศิษย์ได้รำรำเพื่อให้องค์เทพต่างๆ ลงประทับร่างเพื่อเป็นการรับพลังเทพอันจะเป็นสิริมงคลแก่ตนเองนั่นเอง แม้ว่าการอุทิศตนเป็นร่างทรงองค์เทพของแม่จะทำให้เกิดข้อจำกัดในการใช้ชีวิตหลายอย่าง อาทิ การต้องงดเว้นจากการบริโภคเนื้อสัตว์และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ หรือแม้กระทั่งอาหารที่มีส่วนผสมจากสัตว์ ไม่ว่าจะเป็น ไช้ หรือ นม ก็ต้องงดเว้น แต่ข้อจำกัดเหล่านี้ก็มีได้ทำให้ความศรัทธาในองค์เทพเจ้าลดลงแต่อย่างใด แต่กลับเป็นการช่วยให้เกิดการฝึกฝนตนเองให้เกิดการใช้ชีวิตอย่างรอบคอบขึ้นเสมอ ปัจจุบัน แม่ เป็นนักกายกรรมกลางอากาศที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศและต้องเดินทางเพื่อการรับงานแสดงตามจังหวัดต่างๆ มากมาย แต่แม่ก็ยังคงรับงานการเป็นครูสอนเต้นและโยคะ ตามศูนย์ฟิตเนสหลายแห่งในจังหวัดเชียงใหม่อยู่เช่นเดิม ซึ่งแม่ก็มีความเชื่อว่าการที่ตนเองประสบผลสำเร็จในชีวิตส่วนหนึ่งมาจากผลของความศรัทธาในองค์เทพเจ้าที่เขาเคารพนับถือนั่นเอง

ปิ่น ร่างทรงเทพฮินดูผู้ไม่ประสงค์ออกนาม อายุ 27 ปี ปัจจุบันจบการศึกษาในระดับปริญญาโท จากสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ แต่ยังไม่ได้ทำงานหรือประกอบอาชีพแต่อย่างใด เนื่องจากกำลังอยู่ระหว่างการเตรียมตัวที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ปิ่นกล่าวถึงการเข้าสู่วงเวียนการเป็นร่างทรงเทพฮินดูของตนเองว่า เกิดจากสภาพจิตใจที่ไร้ซึ่งที่ยึดเหนี่ยวในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ครอบครัวของเธอแตกแยกจนพ่อและแม่ของเธอต้องหย่าร้างแยกทางกัน ในช่วงนั้นชีวิตของเธอก่อนข้างกดดันจากปัญหาการแยกทางกันของพ่อและแม่ของเธอ ประกอบกับตัวเธอเองก็มีความเครียดจากการเรียนของเธออยู่ร่วมด้วย จึงเป็นเสมือนความทุกข์จากหลายทางที่ทำให้เธอรู้สึกอยากหาที่พึ่งพิงทางจิตใจให้กับแม่และตัวเธอเองในช่วงเวลานั้น การเข้าสู่กระบวนการนับถือเทพเจ้าฮินดูนั้นเกิดขึ้นจากที่เพื่อนของแม่ของเธอแนะนำให้นำปัญหาชีวิตที่เกิดขึ้นในครอบครัวไปปรึกษากับตำหนักปู่จอมราชันย์เพื่อช่วยหาหนทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งในการเดินทางไปยังตำหนักปู่จอมราชันย์นั้น

ตนเองต้องเป็นผู้เดินทางร่วมไปกับแม่ของเธอ การได้เข้าไปปรึกษากับพ่อปู่จอมราชันย์นั้นทำให้เธอได้รับคำแนะนำต่างๆ ในการปรับใช้ชีวิตที่ดีขึ้นจนนานวันเข้าจึงเกิดเป็นความศรัทธาในตัวพ่อปู่จอมราชันย์และได้ฝากตัวเป็นลูกศิษย์ของตำหนักนี้ในที่สุด การกลายมาเป็นร่างทรงเทพฮินดูของตัวเธอนั้น เกิดจากการที่ตัวเธอถูกพ่อปู่จอมราชันย์ทักว่า ตัวเธอนั้นมีองค์เทพคุ้มครองอยู่หากรับชันครุจากองค์เทพจะเป็นการดีแก่ตัวเธอ จะทำให้ชีวิตของเธอดีขึ้น เธอใช้เวลาตัดสินใจอยู่ไม่นานก็ตกลงที่จะรับชันครุจากพ่อปู่จอมราชันย์ อาจเนื่องมาด้วยสภาพจิตใจในช่วงเวลาดังกล่าวที่ตนเองรู้สึกสับสน ว้าวุ่นและไร้ที่พึ่งพิงทางจิตใจจึงทำให้ตนเองตัดสินใจรับชันครุในที่สุด ซึ่งการรับชันครุของตนเองนั้นเป็นการรับชันครุขององค์พระคณศ เพราะเป็นเทพแห่งศิลปวิทยาการ ประกอบกับตนเองยังคงศึกษาเล่าเรียนอยู่จึงคิดว่าการบูชาองค์พระคณศจะทำให้ชีวิตของเธอดีขึ้น การเป็นร่างทรงของตนเองค่อนข้างเป็นเรื่องที่ตนเองไม่อยากจะให้ใครรับรู้ จึงจะมีเพียงเพื่อนที่ตนสนิทสนมและไว้วางใจเท่านั้นที่ตนจะบอกให้รู้ว่าตนเองเป็นร่างทรงเทพฮินดูซึ่งก็มีเพียงไม่กี่คน แต่เพื่อนที่รู้ว่าตนเองเป็นร่างทรงเทพฮินดูนั้นตนเองจะกำชับเสมอว่าอย่าบอกให้ใครรู้ เพราะในบางหนึ่ง ปีน ยอมรับว่า ตนยังรู้สึกอายที่จะบอกใครต่อใครว่าตนเองเป็นร่างทรงเทพฮินดู และกลัวว่าตนเองจะถูกมองในแง่ลบหากคนอื่นที่รู้ว่าตนเป็นร่างทรง ซึ่งในจุดนี้เองที่ทำให้เธอยังคงปิดเงียบในสิ่งที่เธอเป็น สำหรับการประทับทรงขององค์เทพฮินดูของตัวปิ่นเองนั้น เธอกล่าวว่า เวลาที่ตำหนักปู่จอมราชันย์จัดพิธีกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการยกครูประจำปี หรืองานเทศกาลที่เกี่ยวข้องกับองค์เทพต่างๆ หากเธอว่างเธอก็จะเข้าร่วมเสมอ และภายหลังของพิธีกรรมทางตำหนักมักให้มีการบรรเลงดนตรีแบบแขก โดยวงดนตรีแสดงสดภายในตำหนัก ซึ่งก็จะเป็นที่รู้กันของเหล่าบรรดาร่างทรงที่เป็นศิษย์ของตำหนักว่าต้องร่วมร่ายรำเพื่อเป็นการบูชาแก่องค์เทพและเกิดความเป็นสิริมงคลกับตนเอง โดยร่างทรงส่วนใหญ่ก็จะถูกประทับทรงจากองค์เทพเจ้าฮินดูราวกับถูกสะกด ซึ่งตัวเธอก็มักจะถูกองค์พระคณศลงประทับทรงในช่วงเวลาดังกล่าวเช่นกัน แม้ว่าการเป็นร่างทรงเทพฮินดูของตัวเธอนั้นจะเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยอยากให้ใครรับรู้ แต่เธอก็ไม่ปฏิเสธว่าเธอก็เป็นส่วนหนึ่งในการเข้าร่วมพิธีกรรมบวงสรวง ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ร่วมกับร่างทรงเทพฮินดูคนอื่นๆ ของตำหนักของปู่จอมราชันย์ เพราะการเข้าร่วมพิธีกรรมดังกล่าวเสมือนกับว่าเป็นการรับพลังจากองค์เทพฮินดูที่เข้ารับการบวงสรวงจากเหล่าบรรดาร่างทรงที่ศรัทธา ประกอบกับความเชื่อที่เหล่าบรรดาร่างทรงเทพฮินดูด้วยกันมักกล่าวเสมอว่า พื้นที่ที่จัดพิธีบวงสรวงเป็นพื้นที่ที่มีความศักดิ์สิทธิ์ การได้เข้าร่วมจะช่วยส่งเสริมบารมีให้กับตัวของร่างทรงเอง

จากกรณีศึกษาดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มร่างทรงเทพฮินดูเกือบทั้งหมดเป็นเพศหญิง กลุ่มสตรีข้ามเพศ (สาวประเภทสอง) และเกย์ โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนในวัยทำงาน อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 20 ขึ้นไป ถึงอายุ 50 ปี มีกระบวนการกลายมาเป็นร่างทรงโดยสาเหตุจากสภาพจิตที่แตกต่างกันออกไป แต่ทั้งหมดต่างมีจุดประสงค์เดียวกัน คือ การหาที่พึ่งพิงทางจิตใจในขณะนั้น จึงหันเหตนเอง

เข้าสู่การแสวงหาความเชื่อใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตของตนเอง โดยเป็นพัฒนาการที่เริ่มจากการนับถือในความเชื่อของศาสนาฮินดู และเทพเจ้าในศาสนา ที่ค่อยๆ พัฒนาสู่กระบวนการกลายเป็นร่างทรง ซึ่งกรณีศึกษาดังกล่าวนี้มีมีจุดร่วมและข้อแตกต่างกันอยู่หลายประการ อาทิ จุดร่วมที่เหมือนกัน คือ กลุ่มร่างทรงเหล่านี้มากกว่าครึ่งหนึ่งของกรณีศึกษา ต่างเคยเข้าร่วมพิธีกรรมการบวงสรวง ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ หรือแม้กระทั่งความแตกต่างในเรื่องของการศึกษาที่ค่อนข้างหลากหลาย ตั้งแต่ร่างทรงที่เรียนไม่จบการศึกษา ไปจนถึงระดับร่างทรงที่มีวุฒการศึกษาสูงสุดถึงระดับปริญญาโท เป็นต้น

4.5 อนุสาวรีย์สามกษัตริย์: เวทีผลิตซ้ำ และสร้างประวัติศาสตร์

อนุสาวรีย์สามกษัตริย์เป็นหนึ่งในพื้นที่เช่นนั้น ดังที่ผู้ศึกษาได้กล่าวถึงในส่วนก่อนหน้า มันคือสถานที่ซึ่งมีพลังอำนาจของผีบรรพบุรุษที่ถูกเปลี่ยนเป็นพลังของศูนย์กลางแห่ง *บารมี* และเป็นผลผลิตของมรดกทางวัฒนธรรม ในความเป็นจริง “อำนาจเชิงอุดมคติ” ได้ซ่อนเร้นอยู่ในอนุสาวรีย์ ซึ่งตรงมาจากศูนย์กลางอำนาจรัฐและกลุ่มชนชั้นสูง แต่มันคือความแน่นอนสำหรับเหตุผลนี้ว่าทำไมจึงเป็นพื้นที่ของความชอบธรรมสำหรับร่างทรงทั้งสองกลุ่มจึงเป็นพื้นที่เดียวกัน อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ ในฐานะเป็นสิ่งที่เตือนความจำอย่างชัดเจนของของเขตเมืองเชียงใหม่ เป็นจุดที่ใช้สำหรับความปรารถนาเพื่อความเป็นศูนย์กลางและการแสดงออกนั่นเอง

อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ เป็นอนุสาวรีย์ที่ตั้งอยู่ใจกลางของเมืองเชียงใหม่ ลานด้านหน้าของแท่นประดิษฐานอนุสาวรีย์ถูกออกแบบให้ใช้เป็นลานอเนกประสงค์มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส ถูกประดับตกแต่งรายล้อมด้วยต้นไม้เป็นเสมือนแนวกำแพงรายล้อมลานจัตุรัส โดย 3 ด้าน ติดกับถนนและด้านหลังติดกับหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นที่ตั้งของคุ้มหลวงและหอคำเมืองเชียงใหม่ สถานที่ที่มีความสัมพันธ์ทางการปกครองดินแดน แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์รวมหัวเมืองล้านนาเข้าไว้กับสยามในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งราชวงศ์จักรี ทำให้พื้นที่ของเจ้าเมืองเชียงใหม่ซึ่งที่มีความสัมพันธ์เชิงการเมืองถูกปรับใช้เป็นที่อื่น ๆ ที่จะเป็นการลดทอนอำนาจของผู้ปกครองเมืองและการถูกลดบทบาทลงในที่สุดจากรัฐบาลสยามขณะนั้น และในที่สุดก็ถูกโยกย้ายไปอยู่ ณ สถานที่แห่งใหม่ ซึ่งห่างออกไปนอกแนวกำแพงเมืองเชียงใหม่ โดยช่วยเหลือถูกย้ายออกไปอยู่บริเวณใกล้กับแม่น้ำปิงและอำเภออื่นๆ กลางเมืองจึงมีการเปลี่ยนตำแหน่งของหอคำเดิมกลายเป็นคุกหญิง เจ้าเมืองดำรงอยู่ด้วยบารมีของอดีตที่รุ่งเรืองของเชียงใหม่ การถูกทำลายและเปลี่ยนไปเป็นเพียงสัญลักษณ์ของพลังอำนาจของศูนย์กลางเมือง เมื่อศาลากลางย้ายออกจากศูนย์กลางเมือง อนุสาวรีย์สามกษัตริย์จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่

อันการสร้างความเชื่อมโยงที่มีพลังอำนาจของเหล่าอศัตถศาสตร์และกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ยึดโยงจิตใจของคนพื้นถิ่นในที่สุด

อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ได้รับออกแบบและทำการปั้นหล่อโดยอาจารย์ ไข่มุกด์ ชูโต โดยการว่าจ้างของกรมศิลปากรในกรุงเทพมหานคร อนุสาวรีย์ถูกจัดสร้างและส่งจากกรุงเทพมหานครมาที่เชียงใหม่โดยใช้เวลาถึง 10 เดือน โดยได้ประกอบพิธีอัญเชิญพระบรมราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์ขึ้นประดิษฐานบนแท่นพระบรมราชานุสาวรีย์ในวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2526 อนุสาวรีย์นี้ประกอบด้วยกษัตริย์ 3 พระองค์ ประกอบด้วย พญามังราย (พ่อขุนเม็งราย กษัตริย์แห่งอาณาจักรล้านนา) ประทับกลางเป็นประธาน พญาร่วง (พ่อขุนรามคำแหงมหาราช กษัตริย์แห่งอาณาจักรสุโขทัย) ประทับอยู่เบื้องซ้าย พญาเจ้าเมือง (พ่อขุนงำเมือง กษัตริย์แห่งอาณาจักรพะเยา) ประทับอยู่เบื้องขวา ซึ่งตกแต่งด้วยเครื่องราชกกุธภัณฑ์ ใบหน้าของทั้งสามพระองค์นั้นมีความคล้ายคลึงกันมาก โดยแต่ละองค์นั้นคู่มือในแบบฉบับของศิลปกรรมตะวันตก โดย Andrew Johnson (2011: 514) ได้แสดงทัศนะไว้ในการศึกษาของเขาว่าลักษณะเด่นของอนุสาวรีย์นี้คือเหมือนคาราทีวีไทย ในทั้งหมดของเส้นลายของอนุสาวรีย์นั้นมีลักษณะคล้ายคลึงในรูปแบบบรอนซ์ยุโรป (European-style Bronze Monument) อนุสาวรีย์สามกษัตริย์อาจจะแปลความได้ว่าเป็นรูปแบบของสัญลักษณ์เชิงอาณานิคมของประวัติศาสตร์ล้านนา ที่ซึ่งรัฐไทยได้รวบรวมอำนาจส่วนท้องถิ่นเข้าสู่ศูนย์กลาง โดยแท้จริงแล้ว ข้อความที่โดนจารึกไว้ใกล้กับอนุสาวรีย์ก็กล่าวว่า ในทางรัฐของกฎในเชียงใหม่ นั่นคือ ไทยล้านนา ไม่ใช่ ล้านนา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงชื่อเป็นการยืนยันว่า ล้านนาเป็นส่วนหนึ่งของไทยในยุคหนึ่งซึ่งบางคำนั้นถูกลดความสำคัญลง

4.5.1 ความเป็นอนุสาวรีย์กับการสร้าง และผลิตซ้ำประวัติศาสตร์

การสถาปนาเมืองเชียงใหม่ จากเอกสาร “เชียงใหม่เมืองมรดกโลก” ขององค์การบริหารจังหวัดเชียงใหม่ (2558) อธิบายว่า หลักฐานพบว่าเชียงใหม่ถูกสถาปนาโดยพญามังราย ในปี พ.ศ. 1839 เพื่อเป็นศูนย์กลางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของอาณาจักรล้านนา ที่ทรงตั้งขึ้นจากการขยายเมืองและรวบรวมชาวไทไว้ได้เป็นปึกแผ่น

ในคริสต์ศตวรรษที่ 13 อาณาจักรต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาก่อนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันได้แก่ อาณาจักรทวารวดี อาณาจักรจามปา และอาณาจักรขอม ได้เสื่อมความเจริญหรือล่มสลายไป แล้วราชวงศ์หยวน (มองโกล) แห่งประเทศจีนได้เริ่มขยายอำนาจลงมาทางใต้ อันเป็นบริวารของรัฐและชาวเผ่าที่มีเชื้อชาติไทและใช้ภาษาไทย ที่นับถือพระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรือง และรวมกันเป็นกลุ่มก้อนที่พึ่งพาอาศัยกัน

พญามังรายซึ่งมีพระมารดาเป็นเจ้าหญิงชาวไทลื้อจากเมืองเชียงรุ่ง อาณาจักรสิบสองปันนา ซึ่งคือเมืองคุน หมิง ในประเทศจีนในปัจจุบัน เป็นกษัตริย์องค์ที่ 25 แห่งราชวงศ์ลาวจากราช (Lawachakaraj) หรือลาวจก (Lao Chok) ตั้งแต่ พ.ศ. 1804 ทรงได้สืบราชบัลลังก์จากพระราชบิดาขึ้นเป็นผู้ครองหิรัญนครเงินยาง (Ngeonyang) ซึ่งอยู่ใกล้เมืองเชียงแสน และได้สถาปนาอาณาจักรอย่างรวดเร็วโดยอาศัยวิถีทางการทูตและการทหาร เพื่อรวบรวมเมืองและรัฐต่างๆ ของชาวไทในภูมิภาคเข้ารวมกับอาณาจักรของพระองค์

ในปี พ.ศ. 1835 หลังจากได้ทรงวางแผนอย่างรอบคอบเป็นระยะเวลานาน ทรงได้ใช้กุศโลบายมากกว่าใช้กำลัง เพื่อกำราบอาณาจักรมอญแห่งหิรัญไชย ซึ่งก็คือจังหวัดลำพูนและลำปางในปัจจุบัน และเป็นศูนย์กลางทางการเมืองในยุคโบราณที่มีความเจริญมาก่อน แม้ว่าจะได้ทรงปกครองลำพูนเป็นเวลาเพียงสองปี อาณาจักรมอญอันมีอารยธรรมอันรุ่งเรือง มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาซึ่งสะท้อนผ่านทางศิลปะและสถาปัตยกรรม และมีระบบกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้สร้างแรงบันดาลใจให้พระองค์หลายด้านให้แก่พระองค์

ก่อนสถาปนาเชียงใหม่ ซึ่งมีความหมายว่า “เมืองใหม่” พญามังรายได้ทรงย้ายเมืองหลวงหลายครั้ง ศูนย์กลางการปกครองก่อนเชียงใหม่ ได้แก่ หิรัญนครเงินยาง เชียงราย ผางลำพูน เชียงของ เชียงตุงหรือเกตุง (Kengtung) ซึ่งก็คือรัฐฉาน ประเทศพม่า ในปัจจุบัน และท้ายที่สุดคือ เวียงกุมกาม ก่อนที่จะทรงสถาปนาเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองหลวง เมื่อย้ายเมืองหลวงแต่ละครั้ง ก็จะทรงมอบหมายให้บุตรชายองค์หนึ่งพร้อมกลุ่มขุนนางที่ทรงไว้วางพระทัยให้สำเร็จราชการปกครองเมืองหลวงเดิมแทน

เมื่อได้ทรงค้นพบสถานที่อันเหมาะสมต่อการสถาปนาเมืองเชียงใหม่ ซึ่งขณะนั้นพญามังรายได้ทรงปกครองเวียงกุมกามมาได้ห้าปี เวียงกุมกามนี้ มีกำแพงเมืองล้อมรอบตั้งอยู่บนริมฝั่งแม่น้ำปิงในหุบเขาเชียงใหม่ และในปัจจุบันได้รับการสำรวจและบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถานต่างๆ ซึ่งก็คืออำเภอสารภีในตอนใต้ของจังหวัดเชียงใหม่

เมื่อทรงมีพระชนมายุ 57 พรรษา พญามังรายทรงครองราชย์ได้ 40 ปี และยังคงทรงมีความกระตือรือร้น โดยจะเสด็จพระราชดำเนินไปสถานที่ต่างๆ ทั่วภูมิภาคพร้อมกองกำลังและที่ปรึกษาเพื่อหาสถานที่ที่สมบูรณ์แบบเพื่อสร้างเมืองหลวงที่ถาวรขึ้น เมื่อทรงพบสถานที่ที่น่าสนใจและมีความสุข จะทรงพักแรมหนึ่งคืนเพื่อสำรวจและหา

“สัญลักษณ์อันเป็นมงคล” และ “ลาดดี” ตามคติและความเชื่อ โบราณและตามนโยบายของพระองค์

วันหนึ่ง ในปี พ.ศ. 1834 ทรงได้พบสถานที่ในอุดมคติที่เชิงคอยสุเทพ ซึ่งลาดลงไปทางตะวันตกไปยังที่ราบลุ่มแม่น้ำขนาดใหญ่ในทางทิศตะวันออก ในบริเวณตอนกลางของที่ราบอันกว้างใหญ่กลางหุบเขาแห่งนี้ มีทุ่งหญ้าที่อุดมสมบูรณ์และสวยงาม ทรงพบสัตว์หายากบางสายพันธุ์ที่ไม่กล้าก่อกำลังของพระองค์ อีกทั้งยังทรงพบไม้มงคลขนาดใหญ่มากมาย โดยเฉพาะต้นมะเดื่อใหญ่ ทรงสังเกตเห็นน้ำตกใสเหมือนแก้วไหลจากคอยสุเทพไปยังลำน้ำต่างๆ ที่รายรอบพื้นที่ และสุดที่ราบที่ฝั่งตะวันออก มีแม่น้ำกว้างใหญ่คือ แม่น้ำปิง ซึ่งไหลผ่านจากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้

บริเวณแห่งนี้มีชนเผ่าโบราณหลายเผ่าอาศัยอยู่มากหลายร้อยปี โดยเฉพาะชาว“ลัวะ” หรือ “ละว้า” ซึ่งอาศัยอยู่บริเวณเชิงคอยสุเทพซึ่งชาวเผ่านี้เห็นว่าเป็นภูเขาศักดิ์สิทธิ์อันเป็นที่สถิตของวิญญาณของบรรพบุรุษของตนและผู้ทรงภูมิคือสุเทวฤาษี (Sudeva)

พญามังรายทรงปรึกษาบรดาขุนนางและโหรหลวง ทุกฝ่ายเห็นชอบว่าทุกสิ่งทีพบเห็น ณ สถานที่แห่งนี้แสดงถึงสภาพทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และลาดดีต่อการสถาปนา “ชัยนคร” หรือเมืองแห่งชัยชนะ ตามคติความเชื่อ โบราณ เมื่อทรงมั่นพระทัยว่าสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ที่เหมาะสมต่อการสถาปนาเมืองใหม่ พญามังรายได้ทรงเข้าครองสถานที่ดังกล่าวเมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 1835

จากนั้น พญามังรายได้ทูลเชิญพระเชษฐาร่วมสาบานสองพระองค์ คือ พญาเจ้าเมืองแห่งพะเยา และพระร่วงเจ้า (พ่อขุนรามคำแหง) แห่งกรุงสุโขทัย เพื่อเยือนสถานที่และเพื่อพระราชทานคำปรึกษาถึงความเหมาะสมของสถานที่ตั้งและผังเมือง กษัตริย์ทั้งสองพระองค์ได้สำรวจสถานที่อย่างถี่ถ้วนและสังเกตพบสัญลักษณ์มงคลเจ็ดประการซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีน้ำท่าสมบูรณ์ ได้แก่ น้ำตก อ่างเก็บน้ำ ลำธาร และแม่น้ำ ซึ่งทั้งสองพระองค์ล้วนเห็นว่าเป็นปรากฏการณ์สำหรับเมือง (นครจันท์) กษัตริย์ทั้งสองพระองค์จึงทรงมีพระราชวินิจฉัยว่าสมควรตั้งเมือง ณ บริเวณดังกล่าว สำหรับพญามังรายและสำหรับกษัตริย์ทั้งสองพระองค์ สิ่งที่สำคัญยิ่งคือการที่เมืองหลวงถาวรของล้านนาจะสามารถมีประสิทธิผลในการเป็นปราการสำคัญในทิศเหนือ และเป็นฐานการเมืองการปกครองที่มีอิทธิพลอย่างมากในการควบคุมรัฐต่างๆ ของชาวไทในอาณาบริเวณนี้ เกษตรกรรมและการค้าอันเป็นอาชีพที่ช่วยสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ประชากรก็เป็นปัจจัยสำคัญที่

ควรพิจารณาบริเวณนี้ เกษตรกรรมและการค้าอันเป็นอาชีพที่ช่วยสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ประชากรก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ควรพิจารณา

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 1830 กษัตริย์ทั้งสามพระองค์ได้ร่วมทำสนธิสัญญาระหว่างกันเพื่อเป็นพันธมิตรร่วมต่อต้านการรุกรานจากศัตรูต่างชาติ โดยเฉพาะชาวมองโกล หรือราชวงศ์หยวนของประเทศจีน ซึ่งในปี พ.ศ. 1800 ได้เข้าครอบครองแคว้นยูนนาน โดยรวมเมืองเชียงรุ่งในแคว้นสิบสองปันนา ซึ่งเป็นแผ่นดินประสูติของพระมารดาของพญามังราย พันธสัญญาระหว่างทั้งสามพระองค์นี้มีความโดดเด่นและสำคัญยิ่งต่อภูมิภาคนี้ในยุคสมัยนั้น จนนำมาสู่แนวคิดในการสร้าง “อนุสาวรีย์สามกษัตริย์” ซึ่งหล่อจากโลหะบรอนซ์สูง 2.7 เมตร ประดิษฐานในลานจัตุรัส ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับการบูรณะในเขตกำแพงเมืองเชียงใหม่ เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งการร่วมพันธสัญญาระหว่างกษัตริย์ทั้งสามพระองค์

หลังสถาปนาเมืองเชียงใหม่ สิ่งแรกสุดที่ต้องคำนึงถึงคือการปกป้องเมืองและความแข็งแรงของเมืองทั้งในยามสงบและยามศึก ดังนั้นสามกษัตริย์จึงทรงออกแบบให้เมืองเชียงใหม่เป็นปราการที่มีประสิทธิภาพและใช้งานได้ดีสำหรับภูมิภาคนี้และข้อวิญฉัยประการนี้ทำให้เกิดแนวคิดว่ามีปราการปกป้องอันแข็งแรงนั้นจะไม่เล็กหรือไม่ใหญ่จนเกินไป ในยามศึก เมืองต้องมีกำลังไพร่พลและช่างสารเพื่อปกป้องป้อมปราการต่างๆ ของเมือง เมื่อตระหนักถึงข้อสำคัญประการนี้ พญามังรายจำต้องลดขนาดเมืองลงครึ่งหนึ่งจากขนาดที่ทรงต้องการเมื่อแรกเริ่ม

ผังเมืองเชียงใหม่มีความโดดเด่นเนื่องจากพญามังรายได้ผสมผสานความเชื่อดั้งเดิมของชาวไทเข้ากับความรู้และเทคโนโลยีของชาวละว้า และผสมผสานกับแนวคิดด้านจักรวาลของศาสนาพุทธที่รับอิทธิพลจากศาสนาฮินดูอันอาจได้รับมาจากพระร่วงเจ้าซึ่งเป็นกษัตริย์แห่งกรุงสุโขทัย เมืองเชียงใหม่ที่มีป้อมปราการปกป้องคุ้มกันอย่างแข็งแรงนี้มีรูปทรงที่ทุกด้านมีความยาวเกือบเท่ากัน เพื่อแสดงถึงร่างกายมนุษย์ มีศีรษะ แผ่นหลัง ท้อง มือ และเท้า รูปทรงผังเมืองนี้แสดงถึงการที่มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างกลมกลืนและเชื่อมโยงถึงกัน โดยใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติแต่ไม่เปลี่ยนหรือฝืนธรรมชาติดังกล่าว

ผังเมืองเชียงใหม่จึงเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงบุคคลที่มีสันติและความมั่งคั่ง เอนกายนอนตะแคงโดยหันหลังไปด้านตะวันตกพิงภูเขาอันมั่นคงและได้รับการปกป้องจากวิญฉญาณ

ศักดิ์สิทธิ์ และหันส่วนท้องเข้าไปยังแม่น้ำในฝั่งตะวันออก และมีความสมบูรณ์พูนสุข จนต้องย้ายจากด้านตะวันออกเฉียงเหนือไปจนถึงด้านใต้เหมือนท้องของสตรีมีครรภ์ซึ่งได้รับการปกป้องสองชั้นจากกำแพงเมืองรอบนอกและคูน้ำ งานก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างต่างๆ มิได้เริ่มจนกระทั่งปี พ.ศ. 1812 หรือประมาณหกปีหลังเลือกสถานที่ตั้งเมือง ก่อนจะเริ่มก่อสร้างสิ่งต่างๆ พญามังรายทรงได้จัดเครื่องเช่นสังเวทสามชุด ชุดแรกทรงถวายแด่เทพารักษ์และเจ้าที่เจ้าทางผู้ปกปักรักษาพื้นที่บริเวณ โดยรอบ ชุดที่สองทรงถวายแด่หนุมานยักษ์ ซึ่งเป็นสัตว์พิเศษซึ่งทรงพบเห็นที่กำลังมุดเข้าดั้นไทร และชุดที่สามทรงแบ่งเป็นห้าส่วนเพื่อทรงถวายแด่วิญญาณที่สิงสถิตที่บริเวณห้าแห่งที่จะเป็นสถานที่ตั้งของขุมประตุมือง ได้ทรงเกณฑ์แรงงานชาย 50,000 นายเพื่อสร้างราชวังที่ประทับส่วนพระองค์ ที่ประทับของบรรดาสนมนางใน และท้องพระโรงกลาง ตลอดจนพระคลังคอกม้าและช้างที่ใช้ในยามศึก นอกจากนี้ ยังได้ทรงเกณฑ์แรงงานชายอีก 40,000 นายเพื่อสร้างกำแพงเมือง หอสังเกตการณ์ ขุมประตุมือง คูเมือง และโรงเก็บเรือ ในขณะเดียวกัน ณ ใจกลางเมืองเชียงใหม่ก็เปิดเป็นตลาด “ช่วงหลวง” การใช้พื้นที่ต่างๆ ตามลักษณะภูมิประเทศผสานกับความเชื่อด้านดาราศาสตร์และพยากรณ์ศาสตร์ตามคติของชาวล้านนา

หลังจากนั้นสี่เดือน การสร้างบ้านแปลงเมืองก็เสร็จสมบูรณ์ และสามกษัตริย์ก็ได้พระราชทานนามให้แก่เมืองใหม่ว่า “นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่” หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “เชียงใหม่” เพื่อประสาทพรให้แก่เมืองใหม่นี้

หลังจากนั้น สามกษัตริย์ได้ทรงจัดงานเฉลิมฉลองอันยิ่งใหญ่ ทรงจัดเตรียมเครื่องเช่นสังเวทหกชุดและเชิญวิญญาณจากสรวงสวรรค์ลงมาประทับที่เมืองเพื่อปกปักรักษาเมือง ณ จุดที่ประทับหกจุดซึ่งทรงสังเกตเห็นว่าเป็นจุดอ่อนแอของเมือง ได้แก่ กลางเมือง และที่ขุมประตุมืองทั้งห้าขุม ตามพงศาวดารเมืองเชียงใหม่ พิธีดังกล่าวถูกจัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ สามวันสามคืนและมีอาหารและเครื่องดื่มมากมายสำหรับเจ้าหน้าที่และแรงงานที่เป็นผู้สร้างเมือง

ในความสำเร็จของพิธีการและการเฉลิมฉลอง พญามังรายทรงเป็นผู้ประกอบพิธีเช่นสรวงบูชาเมื่อเริ่มการก่อสร้าง และเมื่อการก่อสร้างเสร็จสิ้นลงสำหรับการก่อสร้างส่วนสำคัญๆ ของฐานเมือง พิธีเช่นสรวงดังกล่าวดำเนินการตามประเพณีของชาวไทยวน ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของเมืองและรัฐต่างๆ ในอาณาจักรล้านนาภายใต้การปกครองของพญามังราย ชาวไทยวนและชาวไทเผ่าอื่นๆ ส่วนใหญ่มีความเชื่อและนับถือเทพบน

สวรรค์และบุชาวิญญาณบรรพบุรุษ คือ “ผีปู่ย่า” และชาวละว้า หรือนับถือ วิญญาณแห่งป่า คือ “ผีป่า” ชาวไทยังคงมีความเชื่อว่าในแต่ละหมู่บ้าน หรือแต่ละ สถานที่ที่มีปรากฏารายรอบขอบชิด มีมีศูนย์กลางของจิตวิญญาณ เรียกว่า “ใจบ้าน-ใจ เมือง” แต่ถ้าเป็นกรณีของเมือง จะเรียกว่า “สะดือเมือง” แม้ว่าชาวไทส่วนใหญ่ โดยทั่วไปจะนับถือพระพุทธศาสนา เป็นศาสนาและหลักการดำรงชีวิต ก็ยังคงรักษา ความเชื่อดั้งเดิมไว้เช่นกัน ชาวไทมีองค์การการปกครองที่เป็นระบบ และมีอารยธรรม ทางด้านสถาปัตยกรรมที่ร่ำรวยอย่างมาก มีการแสดงออกทางวัฒนธรรมและภาษาที่ ก้าวหน้ากว่าชาวละว้าและชาวข่า ผู้ซึ่งแม้จะอยู่ใกล้ชิดกับชนชาติมากกว่า แต่ก็มีการย ธรรมอันเนื่องมาจากมีระบบความรู้และเทคโนโลยีเฉพาะของตน ชาวไทยวน ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทำนา และมีความรู้เกี่ยวกับการทำสวน ภาษาและวรรณคดี ตลอดจน ศิลปะและหัตถกรรม ชาวไทในล้านนาและชาวไทกลุ่มอื่นๆ ในเมืองต่างๆ ในบริเวณ ใกล้เคียงมีความสัมพันธ์เกี่ยวดองกันเป็นระยะเวลายาวนาน ชาวไทเหล่านี้มีภาษาที่มี ลักษณะใกล้เคียงกันทั้งในระบบการพูดและการเขียน ตลอดจนสืบสานวรรณคดีที่ เหมือนกันเป็นมรดกตกทอดมาแต่โบราณ

เมื่อพญามังรายทรงจัดพิธีเฉลิมฉลองการที่เมืองเชียงใหม่สร้างเสร็จสมบูรณ์ ทรงได้ ประกาศความยิ่งใหญ่ของเมืองหลวงแห่งใหม่นี้ให้แพร่ไปยังรัฐอื่นๆ ตลอดจนประชากร กลุ่มต่างๆ แล้วในพิธีกรรมต่างๆ ทรงแสดงความเคารพอย่างยิ่งต่อประเพณีและความ เชื่อของชาวไทและชาวท้องถิ่น แต่ก็ได้ทรงแสดงให้เป็นที่ทราบไปโดยทั่วกันว่าทรง เลื่อมใสและอุทิศพระองค์เพื่อพระพุทธศาสนา ตามที่ระบุในจารึก ซึ่งพบที่วัดเชียงมั่น พญามังรายได้ทรงบริจาคค้ำหนักที่ทรงใช้เป็นที่ประทับและทรงงานในระหว่างการ วางแผนและการสร้างเมืองเชียงใหม่ เพื่อแปลงเป็นวัดชื่อ “วัดเชียงมั่น” ซึ่งหมายความว่า “วัดแห่งความมั่นคงของเมือง” การที่ทรงผสมผสานวัฒนธรรมของชาวไท ชาวละว้า เข้า กับวัฒนธรรมของพระพุทธศาสนาในการประกอบพิธีกรรมสาธารณะต่างๆ ทำให้เกิด ยุคแห่งวัฒนธรรมล้านนายุคใหม่

ในขณะที่การศึกษานี้ ต้องการที่จะอธิบายความเชื่อมโยงของปรากฏการณ์ กระบวนการ ช่วงชิงอำนาจเชิงอุดมคติระหว่างร่างทรงเทพอินดู กับกลุ่มร่างทรงผีพื้นถิ่นเมือง เชียงใหม่ ต่อการนิยามความหมายเชิงสัญลักษณ์ผ่านพื้นที่พิธีกรรม ความสัมพันธ์คู่ ขนานระหว่างกลุ่มคนสองกลุ่มต่อการนิยามความสำคัญของความเป็นมรดกทาง ประวัติศาสตร์ ร่างทรงในประเด็นเรื่องของสิ่งที่ซึ่งเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ การมี

บทบาทของอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ในฐานะที่เป็นมรดกทางประวัติศาสตร์นี้ยังคงเป็นหนึ่งในการใช้เป็นข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นการเรียกร้องผู้การมีส่วนร่วมในการใช้พื้นที่ของอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ การหลีกเลี่ยงไม่ได้ของการเผชิญหน้าของคนสองกลุ่มโดยอาศัยการสร้างวาทะกรรมการผลิตซ้ำทางประวัติศาสตร์ เพื่อบ่งบอกพื้นที่ความเป็นเมืองพื้นที่แห่งความเป็นเมืองที่ย่อมต้องเอื้อต่อการใช้สอยในรูปแบบที่หลากหลาย มากกว่าการสนใจในเรื่องระเบียบของสังคม การมีอยู่ของศาสนาและผู้คนยอมส่งผลต่อการโยกย้ายพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมที่ถูกผลักดันสู่รูปแบบการใช้ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ความทันสมัยและความเป็นเมืองนั้นย่อมถูกปรับเปลี่ยนเสมอเพื่อตอบสนองผู้คน สถาปัตยกรรมแห่งเมือง ที่จะไม่เป็นเพียงมรดกทางประวัติศาสตร์ตามกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทุกอย่างย่อมไม่หยุดนิ่งแห่งพลวัตของการขับเคลื่อน

การมีความรู้สึกร่วมของกลุ่มร่างทรงเทพอินทคู่อการพยายามนำเสนอตัวตนผ่านพื้นที่อนุสาวรีย์สามกษัตริย์นั้นย่อมเกิดจากการที่พวกเขารู้สึกและต้องการมีส่วนร่วมในมรดกทางวัฒนธรรม โดยการเปรียบเทียบทั้งสองสิ่งในความต้องการขอระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมและการเมือง-วัฒนธรรม เช่นเดียวกับแรงผลักดันทางเศรษฐกิจซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ อันเป็นแนวคิดหนึ่งของ “มรดกทางวัฒนธรรม” ซึ่งถูกรวมอยู่ในรูปแบบวัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่ในยุคอุตสาหกรรม

จากการสนทนากลุ่มร่วมกันกับร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ 4 ท่าน ได้ให้ข้อมูลถึงแรงผลักดันสู่การเกิดขึ้นของพิธีกรรมการฟ้อนผี ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ว่า หากแต่เพียงฝ่ายของร่างทรงเองที่เรียกร้องคงเกิดผลเป็นรูปธรรมไม่ได้ เป็นเพราะประวัติศาสตร์ที่ถูกบันทึกสร้างหลายยุคสมัยสั่งสมให้การนำข้อมูลอันเป็นวิชาการทางประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ มาปรับใช้ให้ต่อยอดคู่ความยั่งยืนและรักษาไว้ซึ่งความเป็นมรดกทางวัฒนธรรม การหยิบยกประเด็นประวัติศาสตร์สู่ความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมนี้เองที่ทำให้เกิดการยอมรับจากคนส่วนหนึ่งในสังคมซึ่งต้องยอมรับว่าความเชื่อเรื่องการเข้าทรงในสังคมปัจจุบันคนส่วนใหญ่ดูนั้นมองว่าเป็นเรื่องที่ล้าหลังและก่อให้เกิดความงมงายอย่างไร้ประโยชน์นั่นเอง ที่ทำให้เกิดการยื่นมือเข้ามาให้ความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐมากมาย อนุสาวรีย์สามกษัตริย์เปรียบเสมือนสัญลักษณ์แห่งการดำรงรักษาไว้ซึ่งพิธีกรรมที่ดั้งเดิมมาชั่วระยะเวลาหนึ่ง แต่ความเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ที่ถูกก่อสร้างนี้ไม่เพียงแต่ให้ประโยชน์กับกลุ่มร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ แต่ประมาณ 15 ปีที่ผ่านมา เริ่มมีกลุ่มร่างทรงชุดใหม่เข้ามาสวมรอยใช้

ประโยชน์เวทีแห่งนี้ ในการผลิตความเชื่อของตน ที่แตกต่างจากล้านนา ก่อให้เกิดปัญหา ที่นำความเปลี่ยนแปลงพื้นที่ผลิตซ้ำทางประวัติศาสตร์ล้านนา โดยกลุ่มร่างทรงเทพอินดู มากหน้าหลายตาที่วนเวียนสลับเปลี่ยนกันเข้าร่วมในพิธีกรรม ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์อยู่ ทุกปี บ่อยครั้งที่มักเป็นที่ทราบกันดีว่า กลุ่มร่างทรงหน้าใหม่เหล่านี้มิได้เป็นร่างทรงที่ แท้จริงแต่อย่างใด เป็นเพียงกลุ่มคนที่มีความชื่นชอบในความเชื่อเรื่องดังกล่าวที่ อุปโลภณ์ตนเองให้เป็นผู้มีอำนาจเหนือธรรมชาติ เรื่องราวปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่อยู่เหนือการควบคุมดูแลของกลุ่มร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ที่แท้จริงด้วยกันได้ แม้ กลุ่มร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่จะมีสายตระกูลที่สืบทอดและมีจำนวนที่ชัดเจนก็ตาม แต่ด้วยบริบทในประเด็นประวัติศาสตร์ผู้ความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมในการใช้พื้นที่ สาธารณะแห่งเมือง เป็นเรื่องที่ยากยิ่งที่จะควบคุมกลุ่มคนที่อุปโลภณ์ตนเหล่านี้ได้ เพราะ ในระหว่างพิธีกรรมร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ต่างก็มีหน้าที่เป็นร่างทรงให้กับผี บรรพบุรุษให้กับสายตระกูลของตน ซึ่งในระหว่างพิธีกรรมร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ กล่าวได้ว่า ตนเองจะไม่สามารถควบคุมตนเองได้ในระหว่างพิธีกรรม เพราะร่างกายของตน ถูกครอบงำโดยผีบรรพบุรุษในสายตระกูลของตนนั่นเอง ประเด็นปัญหานี้เป็นที่รับรู้กัน ในกลุ่มร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ แต่ก็ไม่มีร่างทรงคนไหนที่สามารถเสนอแนว ทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมและไม่ส่งผลกระทบต่ออันจะก่อให้เกิดความ แดกแยกและการเกลียดชังที่อาจเกิดขึ้นจากคนในสังคมได้ เช่นกันเมื่อมีประเด็นปัญหา แรกเกิดขึ้นก็ย่อมต้องมีประเด็นปัญหาอื่นๆ ตามมา ร่างทรงหน้าใหม่ที่อุปโลภณ์ตนเพื่อ เข้าร่วมในพิธีกรรมดังกล่าวไม่ได้เป็นเพียงคนกลุ่มเดียวที่ก่อให้เกิดปัญหากับพื้นที่ พิธีกรรม หากยังก่อเกิดกลุ่มคนอื่นๆ ที่พยายามจะช่วงชิงการนิยามพื้นที่ประวัติศาสตร์ ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์แห่งนี้ กลุ่มร่างทรงเทพอินดูก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่พยายามเข้ามา มีบทบาทภายใต้พื้นที่แห่งพิธีกรรมนี้เพื่อช่วงชิงความหมายเชิงสัญลักษณ์จากการผลิตซ้ำ ทางประวัติศาสตร์ เพียงเพื่อการต้องการให้คนในสังคมยอมรับและเป็นที่รู้จักเพิ่ม มากขึ้นในหมู่่มาก เพราะปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่า กลุ่มร่างทรงเทพอินดูนี้ เป็นเสมือนกลุ่ม คนที่ไม่มีตัวตนในสังคมเมืองเชียงใหม่อันเกิดจากความไม่กล้าที่จะแสดงตัวตนให้คนใน สังคมรับรู้ เพียงเพราะเกรงกลัวต่อการถูกต่อต้านจากคนในสังคม การใช้พื้นที่อันมี ความหมายและคุณค่าทางประวัติศาสตร์จึงเปรียบเสมือนการแสดงตนเพื่อให้เกิดการ ยอมรับจากผู้คนในสังคมนั่นเอง

Andrew Johnson (2011: 514) กล่าวถึง “สถาปัตยกรรมที่ลึกลับ” จากการที่พยายามใช้ อนุสาวรีย์สร้างความเป็นเมืองในยุคเรเนซอง (Renaissance) ในทัศนะที่ว่าเมืองเป็น “สิ่ง

ที่มีเรื่องราวที่น่าจดจำในตัวเอง” และการวางรากฐานของเมืองเพื่อที่จะสืบทอด
ตำนานออกไป หรือเพื่อรักษาไว้ให้คงอยู่ในความหมายของเมืองอย่างมีนัยสำคัญและ
การบอกเล่าถึงประชนชนของเมือง เช่น รูปปั้นหนึ่งซึ่ง โครงสร้างเป็นหลักแสดงให้เห็น
ถึงการกำหนดทัศนะของช่างผู้สร้าง เหนือกว่าสิ่งอื่นใด ความแตกต่างของสังคมและใน
ฐานะที่เป็นสิ่งที่เพ่งเล็งได้ โดยใช้ความตั้งใจเพียรพยายามในการหาว่าประชากรที่อาศัย
ในต่างถิ่นปรับตัวต่อการขัดขวางของเพื่อนบ้าน ใกล้เคียงหรือเข้ามาใช้พื้นที่อย่างไร ถ้า
เมืองเปรียบได้กับ การสร้างอนุสาวรีย์อย่างต่อเนื่องเพียงคนเดียว (มากกว่าทำเป็นกลุ่ม)
ความสัมพันธ์ระหว่างถิ่นที่อยู่และการจินตนาการของสังคมในเมืองและยิ่งกว่านั้นคือ
เกิดการปรับตัวบางส่วนของระบบสัญลักษณ์ ซึ่งย่อมเหมาะสมจากความคาดหวังของ
บุคคลหรือความหวังจากการปรับปรุงบางส่วนของสัญลักษณ์ที่จะขัดแย้งกัน

แต่ในกรณีของเชียงใหม่ สมมุติฐานแห่งปัญหานี้ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะมีสัญลักษณ์ของ
พื้นที่ที่เหมาะสมและถูกปรับใช้กับพวกเขาในการสร้างคำบรรยายเกี่ยวกับทัศนคติความ
เชื่อของคนในพื้นที่ต่อถิ่นที่อยู่อาศัยมากกว่า ร่างทรงมักจะปรับตัวอย่างไม่สอดคล้องกับ
ความปรับเปลี่ยน ความพยายามดังกล่าวโดยแท้จริงแล้วก็เพื่อการตอบสนองต่อการดำรง
อยู่ การปรับใช้สถาปัตยกรรมอย่าง อนุสาวรีย์ อาจเป็นเพียงเรื่องผิวเผินนอกเหนือจิต
สำนึกหรืออาจถูกหลอมรวมในตัวของพวกเขาซึ่งอาจจะถูกล้มล้างได้หากสามารถมี
ประเด็นในวาทะกรรมใหม่เกิดขึ้น

4.5.2 พิธีกรรมบวงสรวงอนุสาวรีย์สามกษัตริย์

ในวันพุธของสัปดาห์ที่ 3 หรือ 4 ของเดือนเมษายน หลังเทศกาลสงกรานต์ทุกปี ค่าย
สายสัญญาณถูกโยกจากอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ลงมายังส่วนล่างซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการกาง
เต็นท์ครอบคลุมไปทั้งลานกว้างบริเวณกลางเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีแท่นบูชาพร้อมเครื่อง
สักการะควานตามแบบธรรมเนียมล้านนา ตรงแท่นสักการะภายในเต็นท์อื่นๆ ร่าง
ทรง โดยร่างทรงหญิงแก่จำนวนมากแต่ก็มีคนหนุ่มจำนวนมากเช่นกัน รวมไปถึงเหล่า
สาวประเพศสองและเกย์ ฟ้อนรำร่วมกับวงปี่พาทย์ แต่ละคนแต่งองค์ด้วยเครื่องแต่งกาย
ตามแบบจารีตประเพณี เพื่อให้ถูกครอบงำโดยผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ ลึงเหนือธรรมชาติ
เทวดา อารักษ์ และผีบรรพบุรุษของเมืองเชียงใหม่ บางคนดื่มเหล้ากลั่นและหัวเราะด้วย
เสียงแหบๆ บางคนอื่นคู่สงวนท่าทีและเคร่งครึม นี่เป็นจุดเริ่มของพิธีการรำรำต่อหน้า
อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ เสียงต่างๆ และอากาศที่ร้อนอบอ้าวในเดือนเมษายนของประเทศ
ไทย ทำให้เกิดความรู้สึกท่วมท้นและเหนือเสียงอึกทึกของคนตีปี่พาทย์ที่จับกลุ่ม

ตลอดทั้งวัน และเสียงร้องของช่างทรงคนหนึ่งอย่างกังวานกลบเสียงรบกวนทั้งหลาย เหล่านั้นคือการออกจากช่างทรงเพื่อกลับไปยังที่สิงสถิต ในช่วงสุดท้ายของพิธีกรรม ประมาณ 4 โมงเย็น ช่างทรงทุกคนหันหน้าไปทางพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พร้อมกับไหว้ทำการเคารพเพื่อขอบคุณที่ทำให้เมืองนี้เต็มไปด้วย *บารมี*

สิ่งที่ต่างจากไปจากพิธีกรรมฟ้อนผึงของช่างทรงทั่วไป (ยกครู) ที่เกิดขึ้น ณ ลานอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ พิธีกรรมซึ่งมักจัดขึ้นในช่วงก่อนฤดูฝน ในปฏิสัมพันธ์ระหว่างที่ช่างทรงผู้บักลั่งกับกิจกรรมที่ตระหนักถึงความเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์แทนที่วาทกรรมเรื่องเสาหลักเมืองกับการถูกขับไล่พื้นที่และโยกย้าย จุดศูนย์กลางของเมืองมักจะเป็นสถานที่สุดท้าย และเป็นศูนย์กลางของพิธีกรรมรวมถึงการขับไล่ช่างทรงจากหลายๆ วัด (Sanguan Chotisukharat, 1971: 213-216) นั่นหมายความว่า การกระทำสุดท้ายของการบวงสรวงถึงผิพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่จะถูกจัดขึ้นที่หน้าอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ พิธีกรรมถูกจัดขึ้นเป็นเวลาหนึ่งวัน และวันนั้นจะเต็มไปด้วยช่างทรงกว่าร้อยคนร่วมกับวงดนตรีปี่พาทย์ เสื้อผ้าอาภรณ์สีเขียวของช่างทรงหมายถึงวิญญาณทหารกล้า สีขาวสำหรับบรรพบุรุษ สีม่วงสำหรับเด็ก สีเหลืองคือพระราชซึ่งเป็นสีของกษัตริย์องค์ปัจจุบัน ผิเมืองใช้พื้นที่ 1 ไร่ที่ผิผิผิใช้พื้นที่อื่นๆ ผิเจ้านายในคืนที่ที่ 3 แต่ช่างทรงในแต่ละกลุ่มฟ้อนรำโดยการครอบงำของดวงวิญญาณผิบรรพบุรุษ โดยเป็นการคารวะวิญญาณของสามกษัตริย์

พิธีกรรมที่อนุสาวรีย์สามกษัตริย์แตกต่างไปไปจากการเข้าทรงโดยทั่วไปในเรื่องของการรวมกลุ่มกันของช่างทรงซึ่งไม่ได้เป็นแค่คนกลุ่มเดียวที่ใช้พื้นที่ร่วมกัน แต่ยังเป็นพิธีกรรมที่เปิดกว้างให้ช่างทรงต่างศาสนาและความเชื่อพื้นถิ่นเข้าร่วมในพิธีกรรม ซึ่งที่เห็นเด่นชัดและมีจำนวนมากที่สุดคือ กลุ่มช่างทรงเทพฮินดู ที่ร่วมลงประทับครอบงำเหล่าบรรดาช่างทรงที่เข้าร่วม อาภรณ์ที่มีการแต่งองค์ตามอย่างอินเดีย (โดยส่วนมากมักเป็นการแต่งคล้ายกับละครย้อนยุคแบบอินเดีย หรือตามแบบนาฏศิลป์การละครอินเดีย) ร่ายรำด้วยท่วงท่าแบบนาฏศิลป์อินเดียจนบางครั้งดูเหมือนจะแปลกแยกจนเป็นที่สนใจจากผู้เข้าร่วมกว่าช่างทรงผิพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่เสียด้วยซ้ำ แต่พิธีกรรมของช่างทรงทั้งสองกลุ่มก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงจุดร่วมของ *ศักดิ์* ของเมืองทั้งเมือง โดยมีความสำคัญต่อพิธีกรรม เช่น บริเวณอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ โดยอยู่บนพื้นฐานของการสร้างประสบการณ์ตรงของผู้เข้าร่วมงานทั้งการให้ความสำคัญไปที่ความตั้งใจของช่างทรงและการพยายามให้ทัศนะโอกาสมากกว่าเป็นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างพลัง

อำนาจ การถ่ายทอดพลังจากอนุสาวรีย์ลงมาสู่คนทั่วไป โดยสายสัญญาณเปรียบเสมือนตัว
เหนี่ยวนำให้เกิดพลังที่นำดึงดูดคั้งนั้นมันอาจจะถูกใช้สำหรับประโยชน์ให้แก่คนส่วน
ใหญ่

ในขณะที่ผู้ศึกษา พยายามยกตัวอย่างสถานที่เฉพาะอย่างอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ ที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง
เชียงใหม่ ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการวิเคราะห์อำนาจเชิงอุดมคติที่สัมพันธ์ระหว่างร่างทรงเทพอินดูและร่าง
ทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ เช่นเดียวกับการแยกแยะระหว่างสถาปัตยกรรม พื้นที่ และกลุ่มร่างทรง ผู้
ศึกษาจึงสังเกตเห็นวาทกรรมสำคัญของพื้นที่เฉพาะในการวิเคราะห์ แม้ว่าสถานที่แห่งนี้จะเต็มไปด้วย
ผู้คนที่หลากหลาย ในฐานะที่พวกเขาสามารถจับต้องความรู้สึกของการเติบโตของวิกฤติของความเป็น
เมืองในปัจจุบันได้

กระบวนการเป็นเมือง หรือ Urbanization จะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีจากแบบ
ดั้งเดิมมาเป็นการใช้องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดย
ผ่านทาง การใช้นวัตกรรม (Innovation diffusion) อันเป็นการสร้างความทันสมัยให้แก่คนในเขตเมือง
โดยผ่านทางสภาพแวดล้อมแบบเมือง เป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างทางสังคมและ
พฤติกรรมทางสังคม อีกทั้งสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยนั้นมักจะมีลักษณะสำคัญสอง
ประการควบคู่กัน คือ เศรษฐกิจภาคการเกษตรและภาคการอุตสาหกรรม รวมไปถึงรูปแบบการเมือง
แบบประชาธิปไตยที่ควบคู่ไปกับระบบอำนาจอุปถัมภ์ ซึ่งสังคมเมืองสมัยใหม่หลายสังคมก็ยังคง
รักษาวัฒนธรรมแบบเก่าให้ดำรงอยู่ไปพร้อมๆ กับระบบวัฒนธรรมแบบใหม่ที่แทรกตัวเข้ามาจน
ผสมผสานกันได้อย่างกลมกลืน

ร่างทรงเทพอินดูและร่างทรงผีพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ภายใต้พื้นที่พิธีกรรมฟ้อนผีเมืองเชียงใหม่ ณ ลาน
อนุสาวรีย์สามกษัตริย์หลายคน ที่ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลและเข้าไปคลุกคลีในสถานที่เก็บข้อมูล
ภายในเขตเมืองเชียงใหม่ ในการสูญเสียศูนย์กลางความเป็นจิตวิญญาณและยังต้องอาศัยการฟื้นคืน
ของแรงขับที่มีพลังงานในการขับเคลื่อนโลกในอนาคตให้เกิดความศิวิลย์ของเมืองและปราศจาก
เหตุการณ์ที่เลวร้าย ในขณะที่การสูญเสียจากประวัติศาสตร์ในอดีตของเมืองเชียงใหม่ ได้ก่อให้เกิดสิ่ง
ที่เหนือธรรมชาติ ผีบรรพบุรุษที่แทรกซึมเข้ามาในช่วงระหว่างห้วงเวลาแห่งประวัติศาสตร์นั้น และ
เหนืออื่นใด สิ่งเหนือธรรมชาติ ผีบรรพบุรุษ ทำให้เกิดการแปลงเปลี่ยนเป็นวัฒนธรรมหนึ่งขึ้น
ในขณะที่ร่างทรงเปลี่ยนไปเป็นผู้เรียกร้องหาเหล่าวิญญาณผีบรรพบุรุษในเชียงใหม่ที่จะกลับฟื้นคืน
และสร้างประสิทธิภาพของความเป็นเมือง สำหรับอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ สถาปัตยกรรมคู่มือเมือง
เชียงใหม่ ได้ถูกแก้ไขให้คลี่คลายภายใต้สถานะเดียวกับการเป็นศูนย์กลางของเมืองในภูมิภาค ซึ่งเป็น
สิ่งที่เสริมให้เชียงใหม่ถูกรื้อสร้างสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่กลับหวนคืนความมีชีวิตชีวาในภูมิภาค

อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ กลายเป็นศูนย์กลางของจุลรอบข้าง การโต้แย้งของกลุ่มร่างทรงในเรื่องของการสร้างให้เป็นศูนย์กลางของพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ด้วยการผลิตซ้ำประวัติศาสตร์ช่วงหนึ่งที่เคยสูญเสียบ เพื่อยังประโยชน์แก่กลุ่มก้อนของตนในการกอบกอบซึ่งผลประโยชน์นั่นเอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved